ARTIS OBSTETRICARIÆ
COMPENDIUM
Tam THEORIAM quam PRAXIN ſpectans:

MORBORUM omnium qui Fœminis inter geſtandum in Utero, & in Puerperio, nec non Infantibus ſupervenire ſolent CURATIONEM totam complectens.

Huc accedunt MORBORUM omnium, quibus Corpus humanum eſt obnoxium NATURAM INVESTIGANDI METHODUS *vera & accuratiſſima, illorum* CURATIONEM *efficaciſſimam indigitans:*

Et OBSERVATIONES nonnullæ ad PRAXIN GENERALEM MEDICINÆ attinentes:

In Uſum MEDICINÆ TYRONUM

AUCTORE
RICHARDO MANNINGHAM, *EQUITE,*
M. D. R. S. S. et Coll. Med. Lond.

In hoc gaudeo aliquid diſcere, ut doceam. SENECA.

LONDINI:
Impenſis T. GARDNER, apud Inſigne Capitis *Couleii* prope *Temple-Bar*, MDCCXL.

22
57
JUN

PRAEFATIO.

QUONIAM consilium illud pium, quod in levamen puerperarum inopum Nobilium, Clericorum & Medicorum dignissimi quique, optimi denique omnium ordinum & utriusque sexus Patroni nuper iniere, Artem Obstetricariam docendi occasionem mihi mox est daturum; in rem fore existimavi, futuræ Institutionis, quam apud eos Tirones qui se nostris præceptis dederint præstiturus sum, Compendium hoc in medium dare. Quod si cui nimis curtum & imperfectum videatur, ausim non tantum promittere me limatius & plenius, quamprimum per tempus licebit, redditurum, sed sperare etiam ex hoc, qualecunque sit, fructum uberem posse hauriri: Nam præcepta quæque præstantissima quæ ad Obstetricium & Mulierum morbos attinent Aphorismi ubique subjecti complectuntur.

Diu equidem sum miratus (id quod complures

queſti ſunt) Hoſpitium in ſubſidium paupercularum parturientium & infantium expoſitorum nullum adhuc in hac noſtra civitate tam opulenta extitiſſe; at quoniam, quæ miſeris benigne ſemper illuxit, *Majeſtas Regia* conceſſo *Diplomate* opus hoc deſideratum Auctoritate ſua promovit, ſummique inter nobiles viri Hoſpitii futuri Curatores fieri dignati ſunt, nullus dubito quin, collatis ultro pecuniis (ea enim eſt noſtratium proclivis miſericordia) brevi perficiatur, nec minus *Religioni*, efficiendo quo minus egeſtas dira ad infantium ſuorum necem invitas parentum manus, impellat, quam *Reip.* Vires opeſque civiles quotidie augendo, proſit.

Hoſpitiolum etiam hoc quod in noſtris ædibus interim in ſubſidium puerperarum inopum, ſaventibus non paucis, jam naſcitur, ſuas habet laudes, et matribus plurimis earumque infantibus incolumitati eſſe poteſt: Quod licet in præſens anguſtis nitatur fundamentis, ſi quid exempla tamen tantorum, quibus jam curæ eſt, Fautorum poſſunt, cito amplius factum iri confido: Quid quod inceptum ſit ſatis comprobatum, quod in ſe nihil non decens, juſtum et laudabile habeat & unde Ars Obſtetricandi commode ſemper diſcatur: Hujus autem

autem rei ſcientiæ, (adeo non levis eſt momenti) doctiſſimi ferme omnium ſeculorum Medici operam navare haud aſpernati ſunt; et in his noviſſimis temporibus, cum mulieres, ſuæ infantiumque ſaluti melius conſulentes, utriuſque ſexus auxilium accerſire non recuſaverint, ad Praxin quoque multo peritiores evaſerunt; quippe viri Anatomica ſcientia inſtructi promptiores improviſis difficultatibus occurrunt, & ad augendam peritiam magis ſunt idonei. Sperare igitur libet quamplurimos, qui ſe Medicinæ ſtudio accingunt, non tantum Theoriæ hujus artis ſed et Praxi quoque in poſterum daturos operam cum diſcendi ad manum aderit Facultas: Quod ſi his qui in hac urbe, (ubi rei medicæ peritiſſimi ſemper in propinquo ſunt) degunt, minus neceſſarium videatur, iis ſaltem qui rure Medicinam facere deſtinaverint non poſſum non commendare; eorum enim omnino erit diverſis iſtis morbis, qui graviditati & puerperio ſæpe ſuperveniunt, mederi: Eſt vero cur mulieres ipſæ culpentur quæ, ſi forte inter geſtandum in utero ægrotaverint, medici conſilium advocare plerumque nolunt; errore ſcilicet vulgari ductæ, quicquid morbi ſit, aut nullum remedium niſi poſt partum adhiberi poſſe credunt, aut tum ultro deceſſurum

deceſſurum ſperant: In hoc autem falluntur, nam niſi morbus is ſit, qui ex Prægnatione omnino oritur, ipſi puerperio multum difficultatis & periculi nunquam non affert, imo ſæpe mortem: Contra vero idoneis & tempeſtivis remediis ut multo facilior ſit partus, multa incolumis puerpera, quæ per errorem hunc & iniquam negligentiam perire potuiſſet, effici poteſt.

Cum adhuc Obſtetricandi artem haud facile quiſquam, niſi peregre quæſitam, ſatis aſſecutus ſit, et cum longinqua ſtudia perpaucorum Tironum rebus convenirent; vix ſperare licet *Obſtetrices* noſtras eam, quam res ſæpe poſtulant, artis prudentiam adeptas eſſe: Unde honeſtiores æque ac humiliores graviſſima in puerperio per Obſtetricantium pene inevitabilem inſcientiam pati timendum eſt. Jam vero præſentem diſcendi occaſionem nactis nullus erit excuſationi locus, ſi poſthac inſcienter egerint cum penes fuerit omnes idoneos obſtetricio fieri; quo tandem effecto ipſi Divites ſimul cum pauperibus plurimum emolumenti ex hoc incepto ſuo munifico percepturi ſunt, poſterique ſummis laudibus pios operis Fautores, unde et ipſi tantum utilitatis hauſerint, proſecuturi ſunt.

Cum

Cum vero ſint qui querantur, nec injuria, Mulieres in Hoſpitiis peregrinis incommoda nonnulla ex inſtituendis Tyronibus accipere, ne quis tale quidquam nobis objiciat, Machinam ita comparatam habemus, ut per illam & Prægnantium *Tactus* & Eductiones Fœtus omni-modæ monſtrari poſſint: Fit autem ex Fæminæ oſſibus compactis quibus uterum *factitium* aptari curavimus. Hac igitur nullo parturientium incommodo imperitas Tironum manus exercebimus, donec ipſum opus capeſſere tuto poterunt: Eadem etiam machinatione quem *ſitum* in utero fætus, quem ipſe uterus juxta naturam obtinet, et varios *ſitus*, qui præter naturam utrique accidunt, (unde moleſtiſſima & periculoſiſſima ſæpe fiunt puerperia) demonſtrabimus, quid denique pro *diverſis rebus* potiſſimum facto opus ſit edocebimus.

De

/

De Arte Obſtetricaria.

COGNITIO

- **Generalis** — Muliebrium quæ Generationi inſerviunt Partium — Quales? / Situs?
- **Diſtincta**
  - Uteri.
  - Pudendi Muliebris.
  - Veſicæ.
  - Inteſtini recti.

Pelvis.

- **Oſſa**
  - Qualia?
  - Situs?
  - Uſus?
  - Articulatio?
- **Quæ in ea continentur**
  - Veſica.
  - Uterus.
  - Inteſtinum rectum.
  - Secundina.
  - Humores.
  - Fœtus.
- **Varietas** — Profundior. / Latior. / Amplior. / Planior. / Rotundior. / Ovata. — Qualis? — Commoda? / Incommoda?
- Differentia in diverſo Sexu?
- Cavitas Pelvis — Quid?
- **Apertio maxima Pelvis**
  - non a Seperatione Oſſis Pubis, ſed
  - a Retroceſſu Oſſis Sacri — totali / vel ex parte.

Cognitio ſpecialis
- Quid ſit Tactus? —
- Quomodo prægnans debeat tangi?
- Quo Tempore neceſſarius?
- Cuinam rei inſerviat? ut cognoſcatur
  - An vere gravida ſit Mulier aliqua necne?
  - An Tempus pariendi inſtet, an longa adhuc mora intercedat?
  - An gravida genuinis ad Partum Doloribus corripiatur necne?
  - An gravidæ Doloribus jam correptæ futurus ſit Partus facilis an difficilis?
  - An Infantes bene vel prave ſiti ſint?
  - Quomodo Parturienti et Infanti ſuccurrendum, et quid eum in finem faciendum ſit?
  - An Res ita ſe habeat ut Partus Gravidæ ſit promovendus?
- Quomodo Secundinæ excludendæ ſint?
- Omnes pravè ſiti Fœtus verti? et Pedibus prehenſis extrahi queant?
- Quomodo Obſtetrix ſe gerere debeat poſt Partum erga { Matrem? / Infantem? }

De Utero.

UT clarius et diſtinctius Rem proponamus Uterum conſideremus.

vel { per ſe. / conjunctim cum Vagina. }

Uterus

Uterus per ſe
- Subſtantia { Craſſa. / Solidiſſima.
- Compoſitio { Ex innumerabili Multitudine Fibrarum et Vaſculorum ſcilicet Venis, Arteriis, Nervis, Lymphaticis, interpoſitis Particulis muſculoſis.
- Status
  - in { Virginibus. / Nuptis.
  - ante / poſt { Prægnationem.
  - ante / poſt { Partum.
- Situs { Qualis? { varius poſt Prægnationem { Commoda? / Incommoda?
- Fundus poſt Prægnationem, deflectitur nimis { Prorſùm. / Retrorſùm. / Dextrorſùm / Siniſtrorſùm } Incommoda?
- Os { Quid?
- Figura externa { Qualis?
- Connexio { Qualis? Ligamenta? Uſus?
- Orificium, undique annexum Vaginæ.
- Cavitas / Collum { Quid?
- Dilatatio in ſuprema plurimum Parte, *viz.* Fundo { Commoda? / Incommoda?
- Contractio { Qualis? / Uſus?
- Unde nonnullis falſe dicitur *Os Internum Uteri.* inde Confuſio.

De Craſſitudine Uteri in Prægnantibus.

UTERUS poteſt extendi et dilatari manente tamen eadem *Craſſitie* qua gaudet, dum adhuc parvus, Fœtusque expers eſt, et non obſtante Magnitudine ſua et Craſſitie, quam habet Tempore Partûs, intra paucos Dies Horaſve ad priſtinam Parvitatem ac Firmitatem contrahi poteſt.

Sæpius, quando defunctæ Parturientis Anatomiæ intereſſe dabatur, vidi Uterum, non obſtante quantacunque Magnitudine vel Parvitate gaudeat Uterus, eadem ſemper reperitur Craſſities, modo major, modo minor, prout variant accidentia, et *Quicquid communiter vel plerumque fit, id naturale eſt.*

Sæpe in viventibus accurata Attentione inquiſivi, tam altera Manu in Uterum intromiſſa ad Secundinam extrahendam, quam altera Ventri impoſita, ut eo diſtinctius Veritatem Craſſitiei ipſo Senſu detegerem; et vere dicere poſſum, me ſemper feré Uteri integram Craſſitiem ſenſiſſe, imo tantam nonnunquam Craſſitiem et Rigorem percepiſſe, ut ægre perſuaſus ſim, quin mali quid accidiſſe Parturientibus credam, quum tamen in iſto Puerperio eâ quâ in aliis uſæ eſſent Valetudine; et unicæ ſaltèm memini me ſenſiſſe Uterum tenuem, inde concludo, Uterum variâ quidem Magnitudine, ab Imprægnationis Initio ad Partum uſque una eademque ſemper gaudere Craſſitie, *Fundo autem multo magis ampliatur, quam ullâ aliâ Parte inferiore. Deinde Uterum multifariam poteſt Loco moveri*; non rarum eſt invenire Secundinam in Utero, jam in Poſtica ad Lumbos, jam proxime Diaphragma, jam in Antica Ventris propendentis, jam a dextro, jam a ſiniſtro; neutiquàm vero exinde concludendum eſt, Secundinam Utero cohærere, a Latere vel prope Orificium, minimè, *ſed quod Uterus multifariàm poſſit Loco moveri, et in Fundo multo magis extenditur, quam in aliis Partibus ſuis.*

De Vagina.

- Vagina.
  - Quid?
  - Os. Quid?
  - Substantia
    - rugosa plurimisque consita Plicis, Quare?
    - facile extendens
      - Latitudine
      - Longitudine
      - Usus?
        - Commoda?
        - Incommoda?
    - lævis et lubrica
      - inuncta plerumque mucosâ quâdam Materiâ
      - usus
  - Contractio / Dilatatio
    - Qualis? Usus?
  - Connexio?

De Secundinis.

- Secundina seu Placenta.
  - Substantia? Vasculosa.
  - Forma?
  - Numerus?
  - Situs? Fundo Uteri plerumque adhærens.
  - Vasa
    - duæ Arteriæ
    - una Vena
      - Funis modo complicatæ. Quarum in Placenta Anastomoses; Usus?
  - Usus?

Mem-

- Membranæ
  - Chorion in quâ innumera Vaſa
    - Situs?
    - Uſus?
    - Connexio?
  - Amnios
    - Situs?
    - Vaſa? pauciora quam in Chorio.
    - Uſus ad
      - Aquas
        - continendas.
        - ſecernendas.
      - Chorion conſervandam.
  - Allantois
    - an in Homine inveniendа? unde dicta?
    - in Brutis obvia
      - Subſtantia?
      - Situs? uſus? Urachus, an Homini pervius?
      - Uſus?

APHORISMI. — *Membrana eſt duplex Chorion et Amnion quæ ſimul conjunctæ unum involucrum faciunt in quo et Fœtus et Humores ſimul continentur.*

Gemellis ſingulis ſuæ ſunt Membranæ neq; unquam uterq; idem operimentum ſortiuntur niſi adunatis corporibus, quod rariſſime evenit, monſtrum fiant.

Membranæ æquo craſſiores vel tenuiores Partum moleſtiorem reddunt, craſſiores nempe Infantem in exitu remorantur, tenuiores prius ruptæ quam Os Uteri ſatis dilatetur, Humorum inopem derelinquunt.

Funis

Funis Umbilicalis
- Insertio
  - Venæ — distributio per Hepar.
  - Arteriarum
    - Situs ?
    - Origo ? ex iliacis internis.

APHORISMI. —

Funis Umbilicalis Fœtus humani tribus tantum constat vasculis, unicâ scilicet venâ arteriis duabus, quæ omnes unâ eâdemq ; membrana, sive involucro colligantur.

Vena Umbilicalis sensûs est omnino expers quippe quæ nullum habeat nervum.

Venæ Umbilicales duriores & rigidiores, licet crassissimæ sint, in educendis Placentis citiùs quam molliores rumpuntur.

Infantibus nonnullis Funis adeo distentus est, ut licet arcta fiat ligatura, postea contractione factâ, sanguis nisi summâ adhibeatur curâ, effluxurus sit.

Funem in nodo implicatum ex nimia longitudine & motu Infantis circulari in utero nonnunquam invenimus.

De

De Partu Naturali.

Ad Partum naturalem requiruntur

- Parturiens aut Fœtus nullis Infirmitatibus obnoxii, quæ Partui obeſſe poſſent.
- Fœtus
  - Ætas.
  - Vires. — Quales?
  - Situs. — Quales?
  - Ultroneis / Genuinis — Doloribus ſola Naturæ vi ſine Arte Excluſio.
- Matris
  - Forma. — Quales?
  - Status. — Quales?
  - Vires. — Quales?

Partus appropinquantis Signa

- Dolor verſus Renes cum Doloribus reſpondentibus.
- Tumor Ventris immutatus.
- Urinæ vel
  - Incontinentia.
  - Suppreſſio.
- Aquarum.
  - Formatio.

Partus fere inſtantis Signa.

- Dolor verſus Renes & Lumbos auctus.
- Pulſus in Carpis
  - frequens.
  - plenus.
  - altus.
- Rubor Vultus.
- Vomitus.
- Os Tincæ apertum.

Partus inſtantis Signa.
- Os Tincæ magis apertum.
- Aquarum formatio major.
- Dolores ad Sacri & Pubis articulum.
- Tremores ſine Frigore.

Partui profuerint
- Situs Corporis idoneus
- Unguenta Emollientia.
- Cardiaca.
- Medicamina.
  - Abdomen evacuantia.
  - Uterum comprimentia.

APHORISMI. — *Quò juniores ſunt Mulieres, modo Annum Ætatis decimum quintum peregerinſt, eo feliciús parturiunt.*

Si quando Aquæ quas parturientes egerunt primò liquidæ tenuesq; deinde viſcoſæ & mucoſæ fluant Partum inſtare conjectari licet.

An Os Pubis vel Oſſa Ilii inter parturiendum ſejungantur non conſtat, ſed Os Coccygis, cujus articulatio mobilis eſt aliquantulum recedit.

Detractio Sanguinis è Brachio plurimum in moleſtioribus Puerperiis prodeſt, cum et promoveat Partum & remedio ſit nè immodica Profluvia & Convulſiones Partui difficili et præternaturali accedant.

Mulieres quæ nullum adhuc fœtum ediderunt, orificium Uteri habent arctius et rotundius quod ampiius et inequalius eſt in iis, quæ jam pepererunt.

Os Uteri multo mollius Utero geſtantibus ſit, quam alias.

APHORISMI. — *Apertio oris Uteri Mulieris gravidæ non ſemper Parturitionis eſt ſignum certum, nonnunquam enim orificium adeo patefactum in quibuſdam invenitur, ut digitum inferri ſinat Menſem ante partum.*

Uterus eandem retinet Denſitatem per totum geſtandi tempus, fundo excepto tunc denſior facto.

Omnia Uteri vaſa ampliora ſolitó ſunt, in Mulieribus Menſtruantibus aut ſub acceſſionem menſium, quoq; magis progreditur Prægnatio eo magis dilatantur.

Res ita habere poſſint, ut Mulier Utero gerat a Septem ad Undecim Menſes.

Infantis (utriuſvis ſexûs) ſecundúm Naturam in Utero poſiti, Caput eſt ſuperius, inferiores Pedes, Facies antrorſùm ſpectat, dum ſeptem vel octo geſtationis menſes præterierint; poſtea vero omnino inverſa eſt ejus poſitio, ſuperiora ſcilicet Pedes, Caput inferiora occupat et retrorſum ſpectat Facies.

Sub nonum plerumq; menſem deorſum mittitur Infantis Caput, nonnunquam etiam ſub octavum.

Infans ſe ſubvertens in poſtremo Geſtationis menſe motu inſolito falſos ſæpe Dolores ciet qui etiam enixus mature nimis afferuit.

Infans ſecundum Naturæ legem ſe prono Capite, averſa Facie, inter parturiendum offert; Quævis alia poſitio mala eſt et præter Naturam: è malis autem poſitionibus Pedes minimam, Brachium cum Hu-

{

Humero maximam, Nates vel Manus una cum Pedibus obviæ mediocrem Difficultatem ferunt.

In Principio Doloris quærendus eſt Fœtus & Uteri ſitus.

Non niſi quieſcenti Utero manus eſt intromittenda.

Violentis doloribus ſubitó deficientibus, ſi ſuperveniet vomitus metuendum ne laceretur Uterus.

Viribus de repente deficientibus, lethalis extravaſatio eſt Metuenda.

De Utero Gravidarum vel Parturientium bene locato.

QUO majorem Gravidæ Fœtum geſtant, eó altiùs Uterus in Ventrem aſſurgit; quum enim Cavitas Pelvis non ſufficiat ad capiendum prægrandem Uterum, uno vel pluribus Infantibus ex omni Parte abſolutis una cum Secundinis & Humoribus repletum, exinde neceſſario ſequitur, *ultra Oram Pelvis in Cavitatem Ventris* Uterum aſcendere; atq; tum eandem (quam mòdo ante vel mox poſt Imprægnationem habuit) Poſituram aut retinet, aut non; ſi priorem Poſituram retinet, illum exiſtimo *rectum* & bene *ſitum* Uterum, atq; tunc acuminata ejus Pars rectà tendit in Cavitatem Pelvis, Fundus verò circa Umbilicum verſatur: Poſiturâ autem mutatâ, huc vel illuc aliquantulum inclinatum Uterum *obliquum* dico vel *prave ſitum*.

De Conſtrictione Venæ umbilicalis & Secundinarum Excluſione.

FUNIS umbilicalis recens nati Infantis conſtringendus, & ſine mora Secundinæ excludendæ, Manum protinus ab excluſione Infantis immittendo — Quare?

1. *Tum Manus, imo & Brachium, ſi opus fuerit, facilè illabitur.*

2. *Statim a Fœtûs excluſione ſine ullo Puerperæ dolore aut incommodo, Manum in Uterum immittere licet.*

3. *Non Orificium ſolummodo Uteri latè ſatis adhuc patet, ſed & Uterus ipſe.*

4. *Periculum non eſt ut Fundum detrahas aut Uterum invertas Funiculum Umbilicalem extrahendo.*

5. *Ut pateat an Secundinæ Utero adhæreant necne, quod alitèr certè ſciri non poteſt.*

6. *Abſolutum Puerperium accelerare.*

7. *Ut Certior fias num unus adhuc vel plures Infantes excludendi ſint, aut Mola reſidua, aut Fœtus emortuus*

8. *Ut cognoſcas, num Fruſtula quædam Secundinarum aut Membranarum reſidua ſint in Utero, aut Sanguinis Grumi, & ſi opus videbitur reducere Uterum pedetèntim in ſtatum naturalem.*

De Partu difficili.

Partus difficilis fit ob

- Matris
  - Ætatem
    - Juniorem.
    - Provectiorem.
  - Corpus
    - màle formatum.
    - nimis obesum.
    - nimis macilentum.
    - morbosum.
  - Uterum
    - morbosum
      - prorsùm.
      - retrorsùm.
    - nimis obliquum
      - dextrorsùm.
      - finistrorsùm.
  - Animum depressum.
  - Vires labefactas.
  - Aquas ante Fœtum profluxas.
- Fœtus.
  - Imbecillitatem.
  - Mortem.
  - Corpus
    - prægrande.
    - male formatum.
  - Situm inidoneum.
  - Funem implicatum.

Partui difficili vix sufficiunt quibus

- *Corpus Sudoribus frigidis obrutum.*
- *Syncope frequens cum frigidis Sudoribus.*
- *Convulsiones sine Recognitione.*
- *Vires deficiunt.*
- *Inferiora Abdominis*
  - *Tensa.*
  - *Inflammata.*

Fœtus

Fœtus imbecillis dignoſcitur ex

- Partu { languido. / diuturno.
- Sanguinis fluxu nimio.
- Matris Viribus languidis.
- Fætûs pulſu in Fune.

Fætus mortuus dignoſcitur ex

- Mammis flaccidis.
- Frequenti Lypothymiâ.
- Aquarum fætore.
- Frigore Ventris Laterumque.
- Gravitate in Utero.
- *Capitis mollitie.*
- Defectu Pulſus in Fune.
- Cuticulæ Separatione.
- Meconii (abſque Cauſa) expulſione.

Fætus mâle ſitus dignoſcitur ex

- Doloribus non ritè reſpondentibus.
- Doloribus nimis lentis.
- Aquis furtivis.
- Tactu.

Os Uteri màle ſitum dignoſcitur, ex Tactu

- Exulceratione.
- Cicatrice.
- Glandula obdurata.
- Obſtructione Vaſculorum, Ligamentorum.

Pravus Uteri ſitus quadruplex eſt

- *Primus*, Si Fundus Diaphragmati, Uteri autem Corpus Spinæ Dorſi inclinatum apprimitur, inde Os Uteri nimis ſuſpenſum ab anticâ Parte ad Oſſa Pubis addigitur, & Infantes reddit immobiles.
- *Secundus*, Si Uterus in ventroſis Mulieribus pronus propendet, Ore ad Os Sacrum converſo.
- *Tertius*, Si Fundus Uteri in latere ſiniſtro paulo altiùs vel demiſſiùs ponitur, Ore ad Spinam dextram Oſſis Ilii converſo.
- *Quartus*, Quo Fundus in dextro latere ponitur.

Ex

Ex hoc quadruplici pravo Uteri ſitu reliqui colliguntur ſcilicet Fundus minus
- Prorſùm.
- Retrorſùm.
- Dextrorſùm.
- Siniſtrorſùm.

In quacunque Uteri obliqua Poſitura tutiſſimum, promptiſſimum, minusque dolorificum cenſeam Partum accelerare Infantes Pedibus prehenſis extrahendo, idque in Principio ſtatim Laborum, ante vel paulo poſt effluvium Aquarum, quamprimum certus ſis parturientem *genuinis Laboribus* laborare, præſertim in Uteri nimium ſcilicet *propendulo* ſitu.

Pedibus ſe præſentantibus.
- Cavendum ne Caput detineatur.
- Caput et Brachia conjunctìm plerumque trajicienda ſunt.
- Situs non immutandus ni ut Facies poſteriora ſpectet.

Caput in Utero relictum extrahatur
- Manu.
- Inſtrumento.
- Laqueo.
- An Placenta prius extrahenda ?

Præſentante ſe
- Facie — ad ſitum naturalem reducendus.
- Collo — Pedibus prehenſis extrahendus.

ſeu, Fætus.

Funis (ſi ſe præſentet) reducatur ; Fætuſq; Pedibus prehenſis quam citiſſimè extrahatur : exinde tamen lividus plerumq; ſit Vultus.

Funis implicitus, æquòve brevior, Fætûs reſilitionem poſt finitum Dolorem efficit.

Si

end

Si Funis Collo circumductus ſit, ſubditis Digitis tentandum eſt Funem laxatum ſupra Caput removere, ſi non licuerit removere, Filo conſtringendus & diſſecandus eſt.

In omni malo ſitu, ut et in Rebus deſperatis, Pedibus extrahatur Fætus, & ſemper obſervandum eſt Infantes commodius verti, ſi Digitis Pedum præviis, quam ſi Calce protrahantur.

In Partu gemino poſterior Pedibus plerumq; extrahendus, ideoq; Membranæ quam citiſſimè rumpendæ; niſi promptè rem agat Natura.

De Partu difficili ex Morbis generalibus & ſpecialibus proveniente.

Mala Corporis Formatione { Gibboſa. / Incurvata. / Aſthmatica. } Incommoda?

Morbi ſpeciales. {
- Febris.
- Epilepſis.
- Hydrops.
- Stomachi Intemperies.
- Colica.
- Lumbago.
- Dolor Nephriticus.
- Vomitio.
- Convulſio.
- Fluor immodicus.
- Diarrhæa.
- Spaſma.
- Deliquium Animi.
}

Qua Ratione per pravam Pelvis Formam Partus impediri poteſt?

Prava Pelvis Forma nimis { magna / parva ſeu anguſta / plana, } Incommoda?

Varietas Pelvis in diverſis Corporibus—Qualis? { Commoda? / Incommoda? }

Infante nondum in Pelvem illapſo exploranda eſt Parturiens ut cognoſci poſſet quomodo Ora Pelvis ſit formata an? { rotunda? / plana? / ampla? / anguſta? }

Si neceſſe ſit Pelvem majorem reddere, non licet niſi retrudendo Os Coccygis quod *integra manu* perficiendum eſt, unde triplex Commodum;

1. Doloribus ingruentibus manu premente Os Coccygis repellitur, inde Meatûs Dilatatio.

2. Manu deprimente Os Uteri ampliatur.

3. Manu retracta Infantem ſimul ſenſim attrahitur.

Obſervandum eſt Parturientes convenienter tractando & juvando Dolores concitari, & augeri, perverſis autem Actionibus evaneſcere & ceſſare.

Modum ampliandi Meatum reprimendo Os Coccygis, tanquam unam è præcipuis & commodiſſimis Partum excludendi Artibus commendamus, omnia vero cum Prudentia & Judicio peragenda ſunt.

De Partu difficili a firma nimis Membrana Humores continente, vel a prævia ad Excluſionem Placenta, vel ex emortuis Infantibus.

Fætus Excluſio impeditur á
- Membrana nimis firma
  - Incommoda ?
  - Ore ſatis aperto rumpenda eſt, non citius niſi urgeat Neceſſitas.
- Placenta prævia
  - Semper conjuncta cum Profluvio Sanguinis ?
  - Incommoda ?
  - Signa ?
  - Effectus ? quomodo removendi?

Fætus Mortuus reddit Laborem difficilem —— Quare ? ——

Signa Mortui Infantis ?
- Signum omnium certiſſimum eſt ſupremæ Capitis Cuticulæ Diſſolutio. — Quare ?
- Vena Umbilicalis prævia & ſine Pulſu.

In Partu difficili ex nimia Infantum magnitudine Fætus præviis ſemper Pedibus commodius quàm Capite educitur, tutiuſq; hoc fit maturè ab initio ſtatim Laborum & reprimendo Os Coccygis.

Si Caput Infantis in proportione Pelvem adeo excedat quantitate, ut integrum per Pelvem prorſus non traduci queat, etiamſi bene verſum prodeat, Utero itidem recte locato, Pedibus plerumq; educendus eſt Fætus, aut proprio Inſtrumento, & ſi fieri poteſt ſine læſione.

APHORISMI. — *Mammæ Venterq; prægnantis cui Fætus in utero mortuus eſt non amplius augeſcunt ſed quotidie recedunt.*

Uteri excretiones fætidæ non ſemper Infantem mortuum indicant, quum à grumis Sanguinis diutiús retenti corruptis fieri poſſint.

Infantis mortui Caput è corruptione emollitum non æq; ac vivi exitum humeris in partu conciliat

Infantis mortui difficilior & moleſtior eſt plerumq; enixus.

Mulieres quæ mortuum & corruptum Infantem edunt febre interim continuâ laborantes, poſt partum paucis interpoſitis diebus ferè moriuntur.

Infans in utero mortuus poſt emiſſas aquas biduo vel triduo majorem in modum corrumpitur quam toto menſe, manentibus aquis.

Si Caput Infantis in exitu hæreat cum non ſit tumefactum, ejt cur mortuum credas.

De Partu difficili, ex prava Infantum Verſione in genere.

PRAVA Infantum poſitura in *Utero rectè locato* facit difficilem Laborem, ſed *málе locato* difficiliorem.

In-

Infantes prave verſi ſunt, qui { Facie ſupina. / Facie in alterutrum latus reflexa. / Capite in Tranſitu retardato. / Manu, Pede, Vena umbilicali una cum Capite prodeunte } in Oſtium prodeunt.

In *Utero màle locato*, plurimi difficiles Partus, plerumq; difficillimi ſunt, unde ſæpius & ipſa prava Verſio Infantum in Utero oritur, quippe qui initio benè verſis propter pravum Uteri ſitum in aut per Pelvem penetrare non valentes *ex bene verſis* fiunt *pravè verſi*, id quamplurimum accidit maturi auxilii defectu.

Cognitio variæ Uteri poſituræ maximi momenti & ſumme neceſſaria eſt Obſtetricantibus

Longè aliter tractandus eſt Infans in Utero rectè ſito, quam *in Utero obliquato*, priori, Caput vertendum, & in Oſtium dirigendum eſt, poſteriori vero, tutius Pedibus quæſitis extrahitur, & hoc ſemper obſervandum eſt, Os Uteri nunquam non adverſum Fundi ſitum eſſe, unde facile judicandum eſt, quo loco Fundus Uteri ſitus eſt, ac utrum plus minus obliquatur.

APHORISMI. — *Si Infans pedem alterum obvium ferat animadvertendum eſt an dexter ſit, an ſiniſter, ut prius intelligatur qua ex parte alter quærendus eſt, quam educatur.*

Siquando Fœtum prehenſis Pedibus educere conveniat, Facies Infantis deorſùm ad Matris Inteſtinum Rectum ſemper ſpectet priuſquam Caput extrahatur.

APHORISMI. — *Infans in oſtio Uteri primiparæ hærens plerumq; Mas eſt, ampliora enim capita humeriq; latiores maribus quam fœminis ferè contingunt.*

Primiparæ ſenioris Fœtus non raro hæret in oſtio Uteri.

Mulieres quorum Mariti Manibus & Humeris amplioribus ſunt, tales ſæpenumero Infantes pariunt.

Infantis Capite in Utero relicto conſultiús eſt, ut Naturæ ſoli comittatur obſtetricium, quam ut vi adhibitâ extrahatur.

Manus altera Infantis (vel ambæ ſimul) ſæpius quam quævis alia Pars Infantis, una cum Capite ſe offert quoties caput non ſolum protruditur.

Si Manus præmiſſa ſe offerat cave prehendas, quo longiús enim manus porrigitur, eo moleſtior futurus eſt enixus.

Infantes, ſi Nates inter naſcendum ſunt obviæ ex ſitu compreſſi Meconium ſemper dejiciunt.

De Partu difficili, ab Infante facie ſupina prodeunte.

INFANS *Facie ſurſum verſa* difficilior enixus, quam *prona Facie* } In Utero bene locato. In màle locato vèro difficilior.

Me-

Meatus ampliatur retrudendo *Os Coccygis averſâ manu.*

Infans Facie in Oſtium prodeunte reddit Partum difficilem in Utero bene locato nimis dilatando Os Uteri & Vaginam. huic incommodo quomodo occurrendum? paulo poſt Excluſionem Aquarum ſi poteſt fieri Caput vertendum eſt aut ad Pectus Mentum protrudendum, adeo ut Vertex Capitis gradàtim accedat ad Partum; præcipúe autem Cavendum eſt ne Oculi aut Nares Infantis lædantur; & longè aliter tractandi ſunt Infantes ſic ſiti in Utero benè quam in malè locato; Periculum etiam Matris & Infantis minus eſt priore quam in poſteriore.

In Utero malè locato difficilior multo eſt, & ſtatim Pedibus Infans educendus eſt, prius tactu diligenter explorato ſitu & Infantis & Uteri? quomodo educendus? Incommoda?

De Partu difficili, ab Infante prævia Vena Umbilicali prodeunte.

Incommoda? { Anguſtia Meatûs. / Retentio in Meatu. } { Quomodo ſuccurrendus eſt Infans? —— Quare?

Effectus { Abruptio Placentæ. / Obitus Infantis.

Antevenit Funiculus, vel circumdat Caput Infantis { Utero bene locato / Utero màle locato } Periculum { minus. / majus.

Incommodum? Circulatio Sanguinis à Compreſſione ſiſtitur. Funiculo ſolo in Oſtium veniente indicat plerumq; Infantem *transverſim* ſitum in Utero, & Pedes quærendi ſunt.

APHORISMI.

APHORISMI. — *Lapſus Funis umbilicalis ante Partum, citam Infanti mortem infert, neq; id minus efficit compreſſio funis in exitu ſe offerentis cum Infantis capite.*

Si Tacto Fune umbilicali dilapſo arteriarum Pulſus ſentiatur, vivit adhuc Infans, ſin minus mortuum crède.

Funis Umbilicalis cum ſubitâ aquarum eruptione ſæpe ante partum dilabitur, ubi abundant aquæ & funis eſt prælongus.

De Infantibus Manu, Cubito, aut Humero prodeuntibus.

Infante in Oſtium prodeunte	Manu,	difficilem,	reddit Laborem.
	Cubito,	difficiliorem,	
	Humero,	difficillimum,	

Incommoda? quo pacto removenda? *Pedibus prehenſis plerumq; extrahendus eſt Infans.*

De Infantibus tranſverſim poſitis.

IN ejuſmodi Poſituris Humores plerumq, in oblongam formam coguntur, & Oſtium vacuum eſt, ſive Aquis ſolummodo obſeſſum.

Ex forma Aquarum oblonga in *Utero rectè poſito* concludimus quod Caput in Oſtio non verſetur; aliter in *obliquo.*

In Utero obliquo tentandum eſt plerumq; Os Uteri in Pelvem inducere & Parturiente interim reſupinâ verſare Infantem Pedeſq; prævios producere, Manu juxta Nates & Femora uſq; ad Pedes extremos immiſſâ, adeo ut *Calcaneo* Clunium tenus extrahatur.

Natibus prodeuntibus { Incommoda ? / quo pacto removenda ?

Sicuti tanquam Regulam generalem tradidimus, Infantum Pedes non niſi Digitis ſurſùm verſis extrahendos eſſe ; id minime obſtat, quin in hoc vel conſimili caſu (Pedibus nimirum Oſtia tam prope imminentibus) eos *Calcaneo*, nonnunquam protrahere liceat ; iſtud enim dictum volumus de Pedibus ſupra in Fundo Uteri poſitis, & quûm *Infans omnino invertendus eſt*.

De Partu difficili ex Morbo ſive Vitio quodam, Uteri, Vaginae, Veſicae, Inteſtini Recti, &c.

Uterus, *&c.* morbis obnoxii ſunt { Caſu. / Colliſione. / Contuſione. / Ictu, *&c.* / Schirri duritie. / Carcinomate. } Ex his Partus difficilis.

Effectus { Inflammantur / Exulcerantur / Obdureſcunt } Uterus, *&c.* / Immoritur Parturiens.

Os

Os Uteri exiſtit { Craſſum. / Perdurum.

Uterus { Exſiccatus / Rigidus } Partum reddit difficilem.

Deſcenſu Uteri & Vaginæ Os Uteri ſuo Loco ſuſtinendum eſt.

Veſica, ejus Collum inficitur aliquando Tumoribus.

Inteſtinum Rectum, Excrementis induratis afficitur & Glandulis Ulceribus obduratis.

De Infante Ventrem cum Vena Umbilicali offerente.

SI Vena ſola in Oſtio verſetur metuendum eſt ne Fœtus { Ventre / Dorſo } prodituru ſit

Incommoda?

Quid faciendum in Utero { rectè locato? / obliquo? }

De Infante Tergo prodeunte.

INFANTES ſæpius *Tergo prævio*, quàm *Ventre* in Oſtium prodeunt.

Incommoda?

Statim poſt Aquarum effluvium Pedibus prehenſis Infans extrahatur in Utero { rectè / màle } locato.

Tactu explorandum est an Infantis { Spina Dorsi magis } { sursum / deorsum } vergat. Quare?

Observandum est Infantes facilius versari & in *Gyrum* tractari scilicet *Digitis Pedum* ad Caput directis, quam contrà *Calcaneis* ad Podicem conversis.

Humoribus jamdudum effluxis, Infanteq; arctiús compresso, quám ut possit versari, convenit aliquando *Cingulum quoddam leniſſimum* alteri vel ambobus Pedibus injicere, & altera manu detrahere, dum alterâ Corpus Infantis superius sursúm removes, hoc modo Pedes in Ostium producti, quamprimum potes *Manu* prehendito, eaq; Infantem omnino extrahito.

De Geminis prave versis.

DIFFICILIS Versio — unde?

Certissimum Gemellorum Indicium si duo { Capita / Terga } sentias.

Inquirendum sedùlo est an Membra quæ protrahere velis sint libera.

Infante inferiore excluso, mox immissâ manu Pedes protinus quærat Obstetrix iis eundem protractura, etiamsi Caput percommodum ad Exclusionem prodire videatur. — *Quare?*

De

De Agrippis ſeu Infantibus, Pedibus praeviis prodeuntibus.

INFANTES lentè verſandi ſunt, dum ſimul extrahuntur, applicitis ambabus Manibus, alterâ ſcilicet, quouſq; poteſt, ſubter Corpus immiſſâ, dum altera Pedes ante combinatos tenet, ne Pedes tantum, iiſq; mediantibus Crura, ſed ſimul etiam Corpus invertatur; hoc pacto Infans ſenſim verſando producitur, uſq; dum pronus in Ventrem procumbat, & ultra Ventrem excluſus ſit: *tum demum opportunum tempus illuxit, quo parturienti laborandum eſt*, quippe jam *Caput*, & *Brachia* conjunctim plerumq, trajicienda ſunt; & Infans validé, quaſi Dolores urgerent, ſed cautè trahendus eſt, *deorſum verſus Inteſtinum Rectum*, aliàs Infans coarctatus ægrè tranſmittitur.

APHORISMI. — *Utero ad Partum unius Infantis patefacto non, niſi altero emiſſo aut extracto, clauditur.*

Altero extracto Fœtu, ſi alter adhuc in utero maneat, hunc etiam prius educere oportet quam prioris Placentam extrahas.

Ex Gemellis alter poteſt in Utero materno vivere, altero ante menſes aliquot mortuo.

Gemellorum altero educto confeſtim alterius membranæ aquam continentes diſrumpendæ ſunt, ut ſecundus maturetur Partus patente adhuc Utero.

Muliere ex Fœtu multiplici gravidâ parturiente, omnes prius educantur fœtus quam cujuſvis Secun-

APHORISMI. — *dæ, ne effluxio Sanguinis immodica Secundas premature abruptas ſequatur.*

In extrahendis Gemellorum Secundinis (ſive Placenta ſit unica vel duplex, cum ſuus utriq; ſit Funis Infanti) ſemper conandum eſt, ut ea Placenta quæ Partui priori attinet, priús extrahatur.

Manus ſemper imponenda eſt Puerperæ ventri ſtatim poſt eductum fœtum, ut dignoſcatur an maneat adhuc alter in Utero, præſertim ſi quem edux eris ſit exiguus, ut gemelliparæ Fœtus eſſe ſolet.

Mulieres Fœtum multiplicem geſtantes Utero multo gravius laborant in prægnatione, & plerumq; 15 Dies vel etiam tres Septimanas ante debitum tempus Partum edunt, iis etiam crura tumefieri ſolent vel femorum tenus (in poſtremis menſibus) nonnunquam etiam ipſa Labia.

Si binos Pedes obvios habeas, dextrum licet & ſiniſtrum, vide ſis diligenter ante perſcruteris, quam extrahere coneris ne forté alter, alterius ſit gemelli.

De Partu difficili ex Utero obliquo, nimium ſcilicet propendulo.

UTERUS nimis propendulus facit Partum difficilem } In Fæmina Ventre propendulo cujus Uterus ſit depreſſus.

In-

Incommoda

- Inter Dolores Infans premitur contra Vertebras & Os Sacrum, qua preſſione, Caput impeditur adeo ut in Pelvem illabi nequeat.
- Vertice Capitis ad Os Uteri pendente, bene vertitur Infans in Utero rectè locato, màle autem in Utero nimis obliquo, tunc etenim Infans plerumq; transvèrſim in Oſſa Pelvis & præſertim in Os Sacrum illabitur ; Quare ?

Infantes Utero ſic ſito nonnunquam veniunt prona Facie, attamen Facie ſurſum verſâ parturiuntur. Unde ?

Signa

- Os Uteri ſuſtinetur altiùs ſolito.
- Tangi nequit ſine moleſtia.
- Adverſus flexuram imæ Vertebræ aut Oſſis Sacri invenitur.
- Tangi nequit niſi infima Parte plus aut minús.
- Digito, vix, aut ne vix, introitur, curvato.
- Tactu ſentitur, Doloribus ſingulis appropinquantibus, in Vertebras depreſſum adeo ut illabi nequeat.
- Aquæ Os Uteri pendentes formâ tenui inveniuntur.

Singula hæc Signa diligentiſſime ſcrutanda ſunt, & inveſtiganda Tactu, *Labore appropinquante*, poſtea etenim ſubitó diverſimodis mutantur.

Quomodo

Quomodo removend?

- Situ idoneo — Quali?
- Tentandum eſt ut Caput Infantis in Pelvem illabatur, uſq; ad flexuram Oſſis Coccygis. Commoda? Incommoda? Exinde Caput promovetur adeo ut Excluſio Infantis perficiatur. — Quomodo — tentandum. / perficiendum.
- Fæmina nequaquam Doloribus laborat. — Quare?
- Tactu quam leni exploranda. — Quare?
- Os Uteri in locò ſuſtinendum eſt donec Aquarum ſit Profluvium, Membranâ ſponte abruptâ.
- Os Coccygis retrò impellendum eſt. — Quare? Quomodo?
- Membranis abruptis, laborandum eſt Doloribus reſpondentibus, non inter Dolores, è contra ceſſandum eſt, Doloribus evaneſcentibus. Quare? Commoda?
- Laborandum eſt alterâ Manu in Utero locatâ, alterâ autem externè in Ventrem poſitâ, ſed Preſſura externa levis, Depreſſio interna fortis & æqualis fiat, & inter deprimendum Manus attrahatur. — Quare? Commoda?

Poſt Partum agenda — Quæ?

- Placenta extrahenda.
- Uterus proprio loco ponendus.
- Sanguinis Grumi diligenter ſcrutandi.

— Quomodo? Incommoda?

Effectus:

- Delirium.
- Perturbatio Somni.
- Requietis Defectus.
- Febris.
- Profluvium Sanguinis lethale.
- Mors.

— Unde?

De

De Partu difficili ex Utero Spinae Dorſi nimis appreſſo.

UTERUS loco nativo emotus nimium ſæpe reſupinatur, aut ad Spinam Dorſi adigitur.

Os ejus altè nimis in Ventre elevatur.

Adeo obliquatur ut *Vaginæ recto tractu non amplius reſpondeat.*

In hoc pravo Uteri ſitu, *Obſtetrix probe attenta Os Uteri aut omnino non aut parum ſaltèm tangere poterit*, niſi jam late ſatis pateat, atq; tum adhuc aliquam ſaltèm Circuli partem attingere licebit. Quare? Quomodo tangend?

In hoc rerum ſtatu *Sagax proxime Cervicem Veſicæ ſentiet Oram aliquam lunatam*, quæ oris Uteri eſt, quod ſi Digitis illuc penetraverit, etiam Capitis partem duram, globoſam, lævemq; ſive *Verticis aperturam ſentiet*, unde certò colligere poteſt *Infantem pariter cum Utero Spinæ Dorſi nimis apprimi*, quum igitur certius ſit, quo magis Infans ad hæc Oſſa a Doloribus apprimitur & conſtipatur, eò difficilius inde removeri, imo Cerebrum quidem *infringi poſſe* ut ſubitâ morte pereundum ſit.

Incommoda — Caput Infantis, *quamvis optime verſi, in Oſſa Pubis impingere, neceſſario ſequatur*, dum enim egredi Infans elaborat, tam a propriis Conatibus quàm

quàm Doloribus valde deprimentibus, in hoc rerum ſtatu ad Oſſa Pubis violenter adigitur, ubi mollius Capitulum hærens quodammodo infringitur, & magis ſubinde imprimitur, undé, quia non poteſt, in cavitatem Pelvis delabi, etiam Mater Infantem eniti nequaquàm poteſt, niſi Caput prius inde remotum in Cavitatem Pelvis inducatur.

Quo pacto removend? — Parturientem prohibendo ne *valide cum Doloribus illaboret*, ſed iſtos potiús ſuſtinendo prætermittat uſq; dum Situs Infantis correctus ſit.

Parturientem jubeat Obſtetrix, ſiquidem poteſt, è *Veſtigio mejere* ut Veſica exoneretur, nec Periculum ſit preſſione ejus lædendæ.

Quod ſi pauciores adhuc & minores Dolores Parturientem urgeant, ac Membrana nondum rupta ſit, *leni etiam Enemate Alvum exonerandum eſt*. — Quare?

Parturientem Obſtetrix convenienti poſitura collocet. — Quali?

Obſtetrix Digitis Oram oris Uteri cautè prehenſam poſticam verſus ad Inteſtinum Rectum premat ſive trahat; attamen hoc non *prius aggrediatur, quam alteram Manum Abdomini pauló ſupra Oſſa Pubis oppoſuerit*. tunc laborand? quomodo?

Capite expedito, & ab offendiculo vindicato, Mater jam Doloribus intenta, quantum poteſt cum illis illaboret; quomodo laborand? & quali Situ?

Si vero Infans jamdudum Oſſibus Pubis impactus

Quo pacto removend? — pactus hæserit, *supinam retrorsum omnino inclinet Mater, Capite demisso, & Corpore aliquatenus elevato*; Matre sic sitâ tentet Obstetrix Infantis deprimere &c. Quomodo?

Si forsan in hoc situ Membranâ jam ruptâ, & Ore Uteri latiús ampliato, Caput Infantis non parum denudatum sit, Obstetrix missâ Uteri Orâ digitos *inter Caput & Ossa Pubis intrudere*, & quodammodo superiori Capitis parti, seu altiús superiori Oris Uteri Oræ applicare, & hoc modo Caput simul cum Ore Uteri deorsum trahere studeat.

Si forsitan *Infans nimium comprimatur, Caputq, prægrande fuerit*, ita ut sine *multo labore* in Cavitatem Pelvis induci nequeat, *tunc Pedibus quæsitis Infans statim detrahendus est.*

Si percipiatur quod Humores Impressionem non valeant facere, ad aperiendum Os Uteri, tunc illud *manu aperiendum est*, eoq; satis aperto Membranarum diruptione Aquis prorumpendi locus dandus, ac statim ex adverso, uti dictum, *Manu juxta Corpus Infantuli immissâ Pedes quærendi sunt.*

Maxime conveniens est, *ambos Pedes simul detrahere*, semperq; si possibile sit, *Digitos eorum Faciem versus convertere.*

Si Caput autem Infantis ægré transeat, alterutrum quidem Brachium *detrahere licet*, & porro Caput expedire, at *nunquam utrumq; Brachium*

detrahendum eſt plura etenim id Incommoda quam Commoda importaret.

Si Infantes proni aut ſupini prodeunt multó melíus eſt & Matri & Infanti, ſi Infans, *ne unquam permittatur Capite prævio in Pelvem illabi: talis etenim Infantis ſitus non ſolum difficilis eſt, ſed etiam adeo difficilis ut né difficilior quidem excogitari poſſit: idcirco in ejuſmodi poſiturâ ne unquam quidem permittendum eſt, ut Caput prævium aliquatenús delabatur, quoniam nihil periculoſius excogitari poteſt, quàm pati ut Infans ita ſitus Capite prævio delabatur: quapropter ſummopere cavendum eſt né Caput in Pelvem delabatur, & abjectâ omni cunctatione Infantem quamprimúm excludendum eſt, nimirúm vertendo Pedibuſque prehenſis extrahendo.*

Difficilior Poſitura non datur in obliquo Utero quàm ea, qua Infantes capite prævio prodeunt.

In hac Excluſione omnis Cardo vertitur in duabus his rebus, *Primo*, ut ab initio *Caput* Infantis eouſq; *ſemovere* ſcias, quo Manum juxta illud immittere poſſis; in hac Capitis remotione maximâ attentione opus eſt ut lenté ſatís lenitérq; Os Uteri aperias, ſimulq; Caput ſemoveas. *Secundo*, ſummo ſtudio in id incumbendum eſt, ut *Caput* ſimúl *cum Brachiis tranſeat.* Quare?

In hac Poſitura igitúr, *ſecurius, tutius, ac minus periculoſum medium non datur, quam ſi Infans abjecta omni cunctatione vertatur, Pedibuſq; extrahatur.*

De

De Partu difficili, ex Utero in alterutrum latus nimium obliquato.

NOBIS hic Sermo eſt de Utero cujus Fundus profundiús in dextro latere ſitus eſt mágis ad *Poſticam* quam ad *Anticam* vergens; nimirum profundius plerumq; in Latere ad Lumbos ſitus eſt, quam Poſituram difficillimam ego æſtimo, quippe Uterus altiús quodammodo ſuſpenſus Partum tam difficilem haud reddit, quam talis Uteri poſitura.

Signa.

- Os Uteri altiús ſuſpenſum eſſe.
- Difficultér attingi poteſt.
- Applicitum illud reperiet Spinæ ſiniſtri Oſſis Pubis aut Coxendicis.
- Non integrum Os Uteri, ſed inferior ejus Ora tangi ſaltèm poterit.
- Aut omninò nihil, aut parum ſaltem, inferiorem nempè Capitis Infantis Partem tactu aſſequi poterit, niſi forſan (Ore Uteri Spinæ dictorum Oſſium nondum validè appreſſo) locus adhuc detur, uno vel pluribus Digitis inter illa penetrandi, Verticemq; Infantis tangendi.
- Infantis Caput tactu ſentiendum eſt per intermedium Uterum & Vaginam, non autem nudum, tranſverſim Pelvi impoſitum.

In hoc caſu Infans quamprimúm vertendus Pedibuſq; prehenſis extrahendus eſt.

Incommoda

- Caput Infantis obſtringitur ſupra Spinam ſiniſtri Oſſis Pubis aut Coxendicis.
- Aquæ furtivæ.
- Dextra Infantis, hac poſitura ſæpé excluditur.
- Dextrâ in Os detruſâ, Caput Infantis mágis mágisq; ſurſum adi itur & Collum adeo flectitur ut Infans emoriatur.
- Vertex Capitis in Spinam Oſſis Pubis aut Coxendicis illabitur, & ſupra Spinam, Doloribus urgentibus adeó premitur, ut Cerebrum collidatur, & Infans ante Partum emoriatur.
- Mater quoque emoritur, Infante in Utero remanente, priús ad quatuor, quinq; ſeu ſex Dies, perpetuis Doloribus defatigata.

Quo pacto removend?

APHORISMI. — *Si mulier, ineuntibus puerperii doloribus, aliquot retró dies alvum non exoneraverit, Clyſtere adhibito dejectio cìenda eſt, ut liberior Infanti detur exitus.*

Miſſio ſanguinis é Brachio magno erit primiparis uſui, ſi modò validi ſint temperamenti, fiatq; dum arteriarum pulſus ex doloribus augentur. Reſpiratio libera ad augendum Puerperæ nixus & promovendum Partum plurimum confert.

In quolibet Geſtationis intervallo, ſi aquas formatas ſenſeris, id eſt protruſas, & Infantis capiti inter dolores cumulatìm præmiſſas, pro certó habeas iſtam Mulierem parturire.

Fœtus Membranæ nunquam inter nixus dilacerandæ ſunt, niſi adeo pateat Os Uteri, ut Partum illicó

APHORISMG — *illicó factum iri ſperes, aut id ſuadeant profluvia, Convulſiones, vel hujuſmodi res natæ.*

Parciús utendæ ſunt unctiones oleoſæ in Puerperiis ne ingenua humiditas Uteri mucoſa perdatur, quam ſæpé butyro vel quavis alia unctione utiliorem invenies.

Parturienti fugienda ſunt omnia alimenta et juſcula quæ nimium calorem inferre poſſunt.

Mulieres, quarum Infantibus capita ſunt prælarga & Humeri ampliores ſolitó, graviſſimis doloribus in Puerperiis afficiuntur, maximé autem primiparæ.

Aquæ maturé nimis profluentes, Infantis magnitudo nimia Funis Umbilicalis Infantis collo, vel cuivis alii parti circumvolutus, Facies Infantis ſurſúm ſpectans; Hæc omnia productiús & moleſtiús Puerperium reddunt.

In difficilibus & operoſioribus Puerperiis ipſa opem fert Natura, in iis vero, quæ præter naturam accidunt (ſicubi Fætus grandior iniquam poſitionem fuerit nactus) fruſtrá nititur natura.

In omnibus præternaturalibus Puerperiis quæ ex ſolâ poſitione Infantis malâ oriuntur, cum primum os uteri ſatis patet, aut dilatari impuné poteſt, tum manus cauté immittenda eſt ut opus perficiatur.

In pleriſq; pravis poſitionibus quibus Infantes ob-

ſtetricanti

APHORISMI. — *ſtetricanti ſeſe offerunt, prehenſis Pedibus Fœtum educere conſultiús eſt, quam ut ad ſitum naturalem reducantur, dare operam.*

Si quando non poſſit fieri ut Mater ſimúl et proles ſalva ſit, Matris vita ſemper infantili anteponenda eſt.

Si Infantis ſitum in utero itá mutare velis ut prehenſis pedibus educatur, videſis manum membranis Fœtum involventibus inferas, ut Uterus, his interpoſitis, nihil detrimenti ex operatione, capiat.

Mulierum ſæpé exiguitas pravam Infantis poſitionem efficit cum non ſátis loci habeat ut ſe in Utero vertat.

Mulieres quibus grandiores ſunt Infantes, ineunte puerperio, remiſſiores dolores experiuntur, quoniam Fœtus grandior non ſine difficultate deſcendit, ut exitum occupet.

Puerperium primum Sequentibus plerumque gravius eſt.

Deformes, Gibboſæq; mulierculæ gravioribus puerperii doloribus laborant.

Vomitus immodici et violenti ſummum dant abortionis periculum cum mulier propriús accedat ad pariendi tempus.

Vomitus veró inter puerperæ labores, ſi ſupra modum non ſint, nunquam non uſui ſunt.

Si

APHORISMI — *Si Mulier quatuor diebus in Partu laboret, vix fieri poteſt, quin Fœtus moriatur.*

Si qua in pudendo muliebri ex partu difficili mortificatio fiat plurimum periculi eſt ne corrupto veſicæ collo ibi tandem Fiſtula enaſcatur.

Si ob Fiſtulam poſt difficilem partu m urinam Mulier præter Voluntatem temére dimittat, idque tres totos menſes fiat, remedium fére fruſtra ſperabit.

Affectus ſoporoſi & convulſiones in Partu difficili ſupervenientes, ut plurimúm ſint lethales.

Si inquit Hippocrates, Pregnans multo tempore cohibeatur, & parere non poſſit, ſed diebus pluribus ex Partu dolore laboret, ſit autem Juvenis & in vigore & multo ſanguine referta; ſecare oportet venas in malleolas, Sanguinem detrahere; virium reſpectu habito.

Si á Plethora difficultas pariendi oriatur, quod innuere voluit *Hippocrates*, non eſt dubium, quin maximé conferre poſſit, cum Venæ, plurimo Sanguine refertæ, omnes vias interiores anguſtiores efficere ſoleant: Unde fit, ut in dolore Nephritico etiam ſimilis phlebotomia ſæpè miranda præſtat, & Calculorum túm in Renibus, túm in Ureteribus contentorum excluſionem facilitet.

Abſente uteri vel Infantis ſitu pravo clyſteres acres injiciantur, quorum irritatione Uterus ſtimulabitur, depleta inteſtina ampliorem locum Infantis exitu relinquent.

De

De Partu difficili ex defectu Dolorum aut a Pravis ac Tergiverſantibus Doloribus.

PER Dolores naturales intelligimus, tales motus ultro exorientes quibus Ventris & Inteſtinorum Muſculi adſtricti *tantam Depreſſionem Impetumq; in Uterum faciant, quáſi è Corpore expellendus eſſet*; atq; horum Dolorum impulſu aperitur Uterus, Fætuſq; in Oſtium et porro per illud expellitur, & hoc pacto Fæmina felicitér Partum edit.

Fæminæ Doloribus tergiverſantibus laborantes, corripi videntur *vehementibus deprimendi Conatibus*, qui quaſi *repentini Nimbi ingruunt*: *antèquam vero penetraverint aut* Depreſſionem veram fecerint, ceſſant iſti motus, ac *in cruciatum aut Spaſmum laborandiq, Impotentiam mutantur.*

Quomodo removend?
- Medicamentis propellentibus non utendum eſſe.
- Lenientia & Anodyna adhibenda.
- Si Opus videbitur ad concitandos Dolores ut Infans expelleretur, conſiderandum eſt an Incommoda?
  - Clyſtere?
  - Exercitatæ operâ manus?

De Monſtrorum & ejuſmodi Infantum excluſione, qui in Utero quam maxime obliquato recte quidem verſi, ſed Capite prave in Cavitatem Pelvis delapſi, inibiq; immobiliter coarctati ſunt.

DUOS tantum *Caſus* dari arbitror, ubi Inſtrumenta uſui eſſe poſſunt ſcilicet, ſi Infantes ob monſtroſam *magnitudinem* totius Corporis, aut Partis alicujus, Pelvem, proportione ſuâ nimis parvam, integri tranſire prorſus non valeant. Aut *ſi propter Negligentiam vel Inſcitiam Obſtetricis, in Utero quam maximè obliquato, Infantis rectè verſi Caput in anguſtam Cavitatem Pelvis delapſum, inibiq; ſimúl cum Humeris adeó coarctatum ſit, ut ad impetum Dolorum validiſſimum ne minimè quidem percipiatur Deſcenſio.*

Talibus Caſibus quibuſcunq; remediis fruſtrá tentatis, ut Saluti matris conſulatur, *Infantem illum tanquam mortuum oportet tractari & extrahi.*

In Hydrocephalo aut Aſcite commode aperitur — Quomodo?

APHORISMI. — *Infantes Aſcite ac Hydrocephalo affecti, in utero matris plerumq; moriuntur, ſin minus, citó poſt Partum, quod quidem de Monſtris affirmari poteſt.*

Si Infans cujus Humeri ſunt anguſti prolato capite etiamnúm in Oſtiohæreat, monſtroſum eſſe, vel hydropicum exiſtimare licet.

APHORISMI. — *Infans Hydropicus multo faciliùs quam monſtroſus, utpote qui, miſſis aquis ſimplici punctură extenuari poſſit quo minus præ tumore hæreat.*

Cum Sectio Cæſarea mortem parenti certiſſimè illatura eſſet, nunquám niſi extemplo poſt defunctam vitâ Matrem perficienda eſt.

Inſtrumentis ne quidem ad extrahendum mortuum Infantem uti oportet, ſi à manibus poteſt fieri.

Inſtrumenta quibus Infantes Mortui extrahuntur lævia per totam longitudinem eſſe debent nequa aſperitas uterum vulnerare poſſit.

Curâ Opus eſt maximâ ne, quem credideris Mortuum, vivus Infans ferramentis màle mulctetur.

Cum primum Mulieri parituræ accerſitus eſt Medicus ſeu Chirurgus obſtetricans hæc ſunt diligentiſſimè obſervandæ, *viz.* ut ſine mora Parturientem tactu exploret, et ut inde locum Oris Uteri rectè cognoſcat, ſcilicet,

an ſitum ſit { ſuper mediam Pelvem. / in antica ad Oſſa Pubis. / in poſtica ad Vertebras ſive Os Sacrum. / in { dextro / ſiniſtro } latere. }

& quam late Os pateat, & quid in eo prævium exhibeatur;

Si Vertex Infantis invenitur in Oſtio oris Uteri, atque Os Uteri ſuper Pelvem, aut in Pelve ſitum eſt, aquis protuberantibus, tunc nullo Negotio Opus eſt; & ſolum expectandum, dum Natura parturientem Dolorum Impetu ad laborandum concitet, qui quoad

uſque ceſſant, aut pigriores ſunt, non Opus eſt, ut parturiens laborando defatigetur, ſed Dolorum impetum ſecure licet expectare.

Si altius vero, Os Uteri ſitum eſt magni Capitis, aut parvæ Pelvis argumentum eſt, contra, ſi demiſſius jam deſcenderit Os Uteri, parvi Capitis, aut amplæ Pelvis indicium eſt hocque poſterius faciliorem Partum promittit, quam prius.

Si Ore Uteri in Pelvem directo, nec Caput, nec Nates, poſſunt tangi, & nihil in Oſtio exhibetur præter Aquas, partus difficilis indicium eſt, Infans enim tranſverſim prodit, quare mox poſt affluvium Aquarum Caput in Oſtium producendum, aut Infans *pedibus prehenſis* extrahendus eſt.

Si Os Uteri rectà in mediam Pelvem quidem tendit, loco autem Capitis, altera ſolùm Manus, Pes, Genu, Cubitus, Vena Umbilicalis, aut Manus una cum Pedibus prodeant, Periculum imminere memento.

Si tactu obſervas *Infantem nimis altè adhuc ſitum eſſe*, non morandum eſt, neque Doloribus ad Laborem concitata eſt parturiens, nam ſine Auxilio maturo Mater et Infans perituræ ſunt.

Si tactu obſervas Os Uteri ſuper mediam Pelvem non ſitum eſſe, ſed in Antica ad Oſſa Pubis, aut in poſtica ad Os Sacrum, aut in latere ad Oſſa Coxendicis nimis converſum eſſe; tum etiam Periculum imminet, majus autem ſi multum eo declinet, altiusque illis objaceat, & maturé & cum Arte adjuvanda eſt Mulier.

Si obſervas Os Uteri altius & validius huic vel iſti Oſſi objacere, tunc à Natura enixum noli ſperare.

Utero ſeu rectè, ſeu plus minus oblique poſito, & membranâ ruptâ, membrum aliquod, ſive manus, ſive pes, *&c.* ei cluſum ſit, id indicat quod Infans confeſtìm ac ſine mora pedibus prehenſis extrahendus eſt.

Si Utero adhuc altè ſuſpenſo, Membranisque nondum ruptis, Dolores vehementes ſine ſucceſſu irruunt, diligenter cavendum eſt, ne Uterus ſimul cum Infante in anguſtias compulſus ſit, & quamprimum Pedibus quæſitis & prehenſis, extrahendus eſt Infans, ne Mater aut Infans aut ambo expirent.

De Conceptione.

- Fæcunditas Viri
  - Quid ?
  - Signa ex
    - Sanitate.
    - Semine
      - Craſſo.
      - Gravi.
    - Habitu Partium.
    - Appetitu Venereo. — Quali ?
- Fæcunditas Fœminæ
  - Quid ?
  - Signa ex
    - Sanitate.
    - Habitu quod a
      - Menſtrua
        - Quid ?
        - Situs ?
        - Duratio ?
      - Formationem.
      - Elaſticitatem.
    - Appetitu venereo. — Qualis ?
- Fluxus Menſtruus
  - Unde ? a
    - Plethora.
    - Lentore Sanguinis.
    - Vaſorum Ruptione.
  - Curatio
    - Quiete.
    - Situ Corporis.
    - Abſtinentia a
      - Venere.
      - Irritantibus.
      - Calfacientibus.
    - Adſtringentibus frigidis.
    - Venæſectione.

APHORISMI. — *Mulieres quæ juſtis Temporibus menſtruant, bona plerumq; Sanitate fruuntur.*

In quibuſlibet Morbis a Suppreſſione Menſium provenientbus, Venæſectio plerumq; eſt neceſſaria.

Fœminæ juniores raro ante concipiunt quam Menſtrua iis contigerint, Puerperæ raro, niſi poſt Menſtruorum reditum, iterum concipiunt.

Excretiones Sanguinolentæ Uteri in Muliere ſexagenariâ, Menſtruales non ſunt, ſed Excretiones potius Symptomaticæ, & ſæpe Cancri Mortisq; prodromi.

Plures Fœminæ inter Annum Ætatis quadrageſſimum quintum & quinquageſſimum, quam in quovis alio Vitæ Stadio, moriuntur.

Sanguis Menſtrualis Mulieris ſanæ, nequaquam differt a Sanguine qui Vaſis ineſt.

Sola Menſium Suppreſſio Virginibus Inappetentiam Nauſeam & Vomitus, inſtar Utero geſtantium ſæpe adfert: Fluor etiam ſeroſus è Mammis profluit, verum Lac nunquam niſi Gravidis.

Purgatio non debet inter Menſtruandum, neque ſub Menſtruorum Tempeſtatem adhiberi, ſed poſt Evacuationem finitam.

Mulieres ante Conceptum Valetudinariæ è Menſibus

APHORISMI. — *ſibus parciús æquo profluentibus, poſt Partum, plerumq; ſaniores evadunt, Arteriis evacuationi menſtruali inſervientibus, ampliores redditis.*

Rheumatiſmo ſæpe laborant Mulieres quæ menſtruali Evacuatione juſtâ carent, Arthritide raro.

Evacuatio menſtrualis prima Menſes aliquot poſt Partum abundantior plerumq; fieri ſolet, nullo tamen Periculo.

Puellæ Valetudinariæ tredecim vel quatuordecim Annorum, quibus Menſtrua nondum contigerunt, raro niſi poſt hanc Evacuationem convaleſcunt.

Mulieribus Menſtrua vel Lochia demittentibus, abſtinendum eſt ab omni motu violentiore, ne aut modum excedat Evacuatio, aut Uterus jam tumidus & profluens, Damnum accipiat.

Fluxus menſtrualis quibusdam Mulieribus primis Utero gerendi Menſibus eveniens, debito tempore Menſtruorum contingit, adhibitâq; Curâ impune.

Hydrops in Ventre à Menſtruis magna ex parte, vel omnino deficientibus, plerumq; oritur.

Sterilitas
- Viri unde? à
  - Vitio Partum
    - Semen conficientium.
    - Ejaculantium.
    - Fæminam irritantium.
  - Æſtu Venereo præpropero.
- Fœminæ unde? a
  - Vitio Partium.
  - Habitu minus irritabili.

Ad Conceptum minùs idoneæ ſunt Mulieres
- Majores, Parvis;
- Craſſæ, Tenuibus;
- Rubicundæ, Albis;
- Lividæ, Nigris;
- Quæ Venas non habent conſpicuas.
- Mammas parvas non tumidas habentes.
- Non rité Menſtruantes.
- Utero male temperato, vel Ore Uteri retracto, prono, averſo, concluſo, & everſo.

APHORISMI. — *Mulieres quibus Uterus male temperatus eſt calidior, aridior, frigidior, humidiorve juſto plerumque ſteriles ſunt.*

Mulieres ſteriles Valetudine magis laborant, quam cæteræ.

Oritur plerumq; Sterilitas, Fæminarum Vitio, triginta enim Mulieres Steriles, in ſingulos Viros Impotentes, ſi diviſio fieret, inveniri poſſunt.

Os Tincæ in Sterilibus plerumq; tenuius & arctiùs eſt, quam Fœcundis.

Nonnullæ Sterilitatem pro tempore ſolum patiuntur, quippe quarum Temperies ita Ætate mutatur, ut Procreationi tandem inſerviat.

APHO-

APHORISMI. — *Falſus ſæpenumero Conceptus in Muliere ſterili, futuræ Fœcunditatis eſt Præcurſor.*

Balnei calidi Uſus adhibitis poſtea Aquis mineralibus, multum prodeſſe poteſt, Sterilibus, amovendo Uteri Obſtructiones, unde orta eſt Sterilitas.

Mulieres quæ, intermiſſâ paucos Annos Prægnatione, pinguiores fiunt, ſæpiſſime in futurum omnino non pariunt.

Sunt & Mulieres quæ cum Viris aliis ſunt Steriles, aliis Fœcundæ.

Mulieres quibus parcius profluunt Menſtrua difficilius concipiunt.

Mulieres quæ poſt Annos aliquot in Sterilitate conſumptos tandem concipiunt, ſæpe continuæ Fœcunditatis compotes fiunt, Vaſis Menſtruali Fluxui ſervientibus Prægnatione dilatatis, & in poſterum liberiora factis.

Aquæ in Utero nonnunquam generatæ, non ſemper à Membrana circumcluduntur, ſi Mulier coire non adſuevit.

Hydrops in Ventre, qui durante Prægnationem contigit, poſt Partum ſæpe augetur.

Quamplurimæ Mulieres propter *Abortum* ſeu *Partum difficilem*, Steriles evadunt, ob *inſignes Lacerationes* quæ Uteri Diſpoſitiones omnino evertunt ; et Mulierem Mortuum Autopſiâ, non raro obſervamus *Tubas Fallopianas* non ſolum circa Uteri introitum claudi & a

& cohæreſcere, ſed etiam circa extremitatem earundem fimbriatam, & magis apertam, ubi dum Placentam paulo arctiùs adhærentem, extraheret *Obſtetrix imperita*, & violentiſſime tractaretur ; & coalitione orta extremitatis Fimbriatæ Tubarum, ab Inflammatione quâ Partes Utero contiguæ correptæ ſunt, poſt aborſum, ſeu Partum laborioſum male adminiſtratum : Unde abunde liquet, quam exitioſum ſit, in Partu, vel Abortu difficili, *Obſtetricantibus uti imperitis, aut etiam Medicis vel Chirurgis, non ſatis inſtructis, & Exercitatis, in Arte Obſtetricaria.*

Conceptio, Quid? Signa ex:
- Venerei Appetitus Æſtu.
- Languoris tempore.
- Uteri *ſiccitate* & quadam *Suctione* a Coitu.
- Calore & Motu in Pelvi; qui *Extaſis ſecundaria*.
- Appetitu a ſolitis ad inſolita tranſlato.
- Nauſeâ.
- Vomitu.
- Virium proſtratione per duos Menſes.
- Menſtruis ſuppreſſis cum Euphoriâ.
- Abdominis complanatione.
- Ore Tincæ { clauſo. / aucto. / molli. }
- Abdomine antrorſùm & deorſùm ſine Moleſtia tumido.
- Umbilico elevato.
- Motu Fœtûs quarto Menſe.
- Ore Tincæ attenuato ſexto Menſe.
- Mammis { duris. / & tumidis. } Papillis elevatis.
- Areolis Mammarum papilloſis.
- His quandoq; accedit { Efflioreſcentia in Cute. / Somnolentia. }

APHORISMI. — *Quæ præter Naturam craſſæ ſunt non concipiunt, iis Omentum Os Uteri comprimit, neq; priuſquam extenuentur, Prægnantes efficiuntur.*

Quæ frigidos, & denſos habent Uteros, non concipiunt, neq; quæ præhumidos habent: ſiquidem in ipſis genitura extinguitur, & quæ plus æquo ſiccas & adurentes; Alimenti namq; inopiâ Semen corrumpitur, atqui ex utrisq; moderatam nactæ ſunt Temperiem, eæ Fœcundæ evadunt.

Si Mulieri purgationes non prodeant, neq; Horrore, neq; Febre ſuccedente, Ciborum vero Faſtidia ei accidunt, Gravidam eſſe exiſtimato.

Plurimæ Mulieres ineuntem Conceptionem ignorant, Menſtruis, duobus prioribus Menſibus ritè profluentibus, ideoq; ſibi videntur ſeptimo vel octavo Menſe peperiſſe, cum revera novem toti Menſes ſint peracti.

Mulieres intra ſextum poſt Menſtruorum evacuationem Diem, multo facilius, quam aliás, concipiunt.

Totum Fœtûs Corpus formatur primo Conceptûs Die, & tunc Temporis Semine Milii non grandius eſt; reliquum autem geſtandi Tempus ſolum Vires Magnitudinemq; addit.

Superfœtatio nequaquam fieri poteſt niſi poſt ſextum a Conceptu Diem, quia neceſſe eſt ſecunda ſe immis-

APHORISMI. — *immisceat primæ quæ Membranam, quâ ſatis tueatur nondum ſit adepta.*

Superfætatio inter ſeptimum & triceſſimum poſt Conceptum Diem, ſi ulla unquam fieri poteſt, ſemper evenit.

Si qua Imaginationis vis Prægnantium Fœtûs Corpori notas poſſit imprimere, (ſunt enim qui hoc credunt) non niſi primis à Conceptu Diebus fieri poteſt.

Infans poſt novem totos Menſes peractos enatus undecim plerumq; vel duodecim Libras Zygoſtaticas ponderat, Fœtus Menſium octo, Libras ſeptem vel octo; ſeptem Menſium Fœtus circiter quatuor Libras; trium Menſium Fœtus tres uncias non excedit; uniús autem Menſis Fœtus ſemidrachmam; decem Dierum ſemigranum; unde Fœtum primo conceptûs Die non excedere Magnitudinem ſeminis Millii facilé poteſt intelligi.

Gravidæ quædam motum Fœtûs primo Menſe peracto percipiunt, complures non niſi poſt ſex ſeptimanas vel duos Menſes, pleræq; vero ſub finem Menſis tertii, aliæ autem quarto demum menſe motum perſentiunt.

Utero geſtant plerumq; Mulieres novem Menſes, & licet quibusdam complures addantur Dies, decimum ſeu undecimum Menſem nunquam excedunt.

Infantes poſt juſtum novem Menſium terminum nati, grandiores ſolito ſunt.

APHORISMI.— *Quó proprius accedit Fœtus ad juſtum terminum, eó ſemper firmior & grandior ſolet evadere.*

Infantes quos ſeptimus revera Menſis protulit, rariſſimè vivunt, è numero autem eorum quos in Lucem edidit Menſis octavus, Pars major Vitæ compotes fiunt, adſit modo nutrix diligens & perita.

Conceptiones falſæ
- Ventus.
- Aqua.
- Mola.

Conceptio Aquoſa
- Situs? in Ovariis / Utero — Unde?
- Signa? ex Abdominis — Dolore / Forma — Unde?
- Colore Vultûs pallidiore.
- Curatio — Purgantibus, Chalybeatis, Balneis, Emeticis, — ordine uſurpatis.

ConceptioMolæ
- Quid?
- Unde?
- Signa? ex
  - Ventre — duriore. / magis dolente.
  - Motu — raro. / diverſo.
  - Gravitate magis moleſta.
  - Mammis flaccidis.
- Curatio?

APHO-

APHORISMI. — *Mulieres falsâ Prægnatione gravidæ, Ventrem habent undiq; æqualiter extensum, iis vero, quæ Fœtum in Utero revera gerunt, gibbosior eminet Venter.*

Cum dubitum sit an Mulier conceperit necne, post quartum quintumve Mensem peractum, si Umbilicus introrsum depressus sit, & Os Uteri arctum & durum, tum demum Mulierem non concepisse profiteri licet.

Indicia Prægnationis incerta Mulieribus non justis Tempestatibus menstruantibus plerumq; accidunt, præcipue Annum Ætatis triceſſimum quintum vel quadrageſſimum agentibus.

Ea vero quæ de se narrat ipsa Mulier, modo fida sit, certissimo erunt Prægnationis indicio.

In Fœtatione vera, Infans seipsum Partesq; sui movet, sed Mola unicum habet motum hinc illinc decidendi, fortasse etiam convulsivus quidam Tremor, quem dat Uterus exinde irritatus, sentiri potest.

Mola nihil aliud est quam Conceptio falsa, quæ manendo in Utero ultra Tempus, in quo Natura hujusmodi Materiam extraneam solet expellere, incrementum magnum accepit.

Falsa Conceptio sive Mola, nulli unquam Mulieri citra coitum, contingit.

Molæ

APHORISMI. — *Molæ non niſi in Uteris Mulierum generantur, in cæteris Animalibus raro aut nunquam inveniuntur, quippe quæ plerumque non niſi certis Temporibus coeunt, idque quum natura ad veram Conceptionem parata ſit.*

Mola nullam Placentam, nullum Funem habet, cum ipſa plerumque nihil aliud ſit quam quædam placenta morbosa, ex qua Fœtus latens evaſit, in primis poſt conceptum diebus.

Cum veræ Molæ Conceptiones ſint prægrandes, id Genus Corpora præternaturalia raro ultra juſtum terminum pariendi, in Utero manent.

Imo hæ Conceptiones falſæ, ſæpiſſime ante tertium expelluntur.

Morborum

Morborum omnium Naturam *inveſtigandi Methodus.*

A D ſanandum Morbum quemlibet certa ipſius Morbi & aptiſſimi Remedii Cognitio perneceſſaria eſt, fieri enim non poteſt ut ſanetur Morbus ſecundum Artem cujus *Natura* latet Artificem; quâ quidém parúm ſcienter exploratâ, multorum ſæpe Medicorum periit Labor & Sedulitas; utpote qui ex Symptomatibus Diagnoſticis nihil fermè niſi Nomen morbi collegerint, dum *ſecundariis* & fortuitis Symptomatibus tanquam monitoribus in curando uſi ſunt: Quum vera Morbi *Natura* rectiſſimè ſemper ex Diagnoſticis ſolis quæratur, & illorum indiciis freti, Indicationes verè curativas, Morbi Remedium indigitantes, inveniemus: & cum hæ Indicationes, ex Ratiocinatione de Naturæ *Phænomenis* facta colligantur, ut quiſque maximé *Oeconomiam animalem* exploratam habet, ita facillimè Morbi alicujus *Naturam* intellecturus eſt; Neque enim niſi *penitús*, intellectâ *Oeconomiâ animali*, poſſumus de *Cauſis*, *Signis* & *Symptomatibus* Morborum ita ratiocinari, ut eorum *Naturas* deprehendamus, & inde fidas & certas *Curationis Indicationes* deducamus. Hæc igitur quæ ſequuntur pernoſcere oportet, ut rectè intelligatur ipſus Morbus; ſcilicet,

1. Cauſam proximam, & Morbum ſemper concomitantem,
2. Sedem, Partesq; vitiatas,
3. Meatus per quos Malum progreditur,
4. Signa ejus inſeparabilia,
5. Symptomata, quæ Morbo cuiquam adeſſe ſolent,
6. Singula Symptomata, diſcretim ita ut internoſcantur.

In his Rebus præcipuis, quo minùs quis erraverit, eo felicius Morborum curationi operam navabit, his enim rectâ itur ad ſanationem.

Nihil autem magis eſt neceſſarium quam ut *Morbus* & *Symptoma* internoſcantur, nec levis impendenda eſt huic rei diligentia; hic enim nonnulli fermè omnium ſeculorum, ex iis etiam qui inter peritiſſimos habebantur, allucinati ſunt: Et hujus Rei ſané inſcientia, maximo (ſi non ſolo) impedimento eſt, quo minùs Medici ſæpe veram Morbi alicujus originem deprehendant, cum id eſſe *Morbum ipſum* exiſtiment, quod nihil aliud eſt quam Morbi Symptoma; imò fortaſſé, ab ipſo Morbo longé adeo abeſt, ut ne quidem Signum characteriſticum ſit Morbi, ſed *Symptomatis tantùm Symptoma*: Dantur enim ea perſæpe Symptomata, quæ non *ex proxima & ſemper adjunctâ Cauſâ* Morbi, ſed ex priore aliquo ſymptomate enaſcuntur, uſque adeo conſulto Opus eſt, ut *proximam et immediatam Cauſam*, *Symptomata* ſive *Accidentia* rite internoſcas.

Exemplo ſit Dolor Dentium: Eſſentia hujus Morbi genuina eſt Perioſtii diſtenſio violenta ab Humore aliquo facta, unde, hujus Membranæ formâ ſituq; vi permutatis, *Moleſtia* excitatur graviſſima, quæ quidem non eſt ipſus Morbus, ſed Morbi Diagnoſticon, & Humor iſte, a quo fit moleſtia *Morbus eſt*; ſiqua verò *Inflammatio*, *Febris*, vel *Genarum Tumor* ſequitur, harum nullum eſt Morbi Diagnoſticon, ſed ex Moleſtia oritur, quæ ut diximus, eſt Diagnoſticon vel Signum characteriſticum Morbi, illorum unumquodque eſt Symptoma Symptomatis.

De Diagnoſticis Morborum.

MORBORUM Signa Characteriſtica quæ Diagnoſtica vocamus, ea ſunt, quæ ab Initio adſunt et eodem ipſo quo Morbus tem-

tempore nati, quaſi una adoleſcunt, conſeneſcunt, & decedunt. Et hæc ſola ſunt certa Morborum Signa; alia Signa, ſive Symptomata quæ Morbum non immediaté ſequuntur, ejusque *effectus proprii* non ſunt, quippe quæ non ſemper adſint, fallacia ſunt, quibus Fides minimé habenda eſt, & quæ in errorem duxerunt aliquando Homines ſcientiſſimos.

Signa igitur hæc Fallacia, inter *propria Symptomata* alicujus Morbi non ſunt numeranda, ſed inter ſecundaria ſcilicet proveniența ex quodam proprio Symptomate, & nimirúm ſunt Symptomăta Symptomatum; *vera* enim & *propria* Diagnoſtica Morbi cum illo pariter Initium & Finem ſortiuntur, pariter matureſcunt, conſidunt, & evaneſcunt, & ex his Signis, Indicationes curativæ omnino colligendæ ſunt.

De Symptomatis Morborum.

QUOD ad Symptomata alicujus Morbi attinet, imprimis Symptomata univerſa ab ipſo Morbo cauté diſcernenda ſunt, ſingula deinde inter ſe diſtinguenda ſunt; id eſt, ea quæ continuò ex Morbo oriuntur & ſimul vaneſcunt, ab iis diſtinguenda ſunt, quæ non Morbus ipſe, ſed ejus Symptomata tantum pepererunt. Et ea Symptomata quæ uſque ita Morbo adhærent, ut ſimul naſcantur, ſimul decedant, ſicut ſupra obſervavimus, ſola certa Morbi ſunt Indicia.

Ut Exemplo familiari autem, dilucidior fiat hæc Res, eodem quo ſupra, iterúm utamur, ſcilicet *Dolore Dentium*: Hic *Moleſtia* præcipuum eſt & graviſſimum Symptoma, non tamen ipſus eſt Morbus, nec Morbi Cauſa, imo haud ſimplex Symptoma eſt, quandoquidem ab eâ alia etiam naſci ſolent, nempe *Febris*, *Inflammatio*, *Genarum Tumores* & hujuſmodi, (præſertim ſi Moleſtia fiat acerrima) quæ quidem, cum ex *Moleſtiæ* Acerbitate proveniant,

Symptomata ſunt Symptomatis tantùm; *Febris* porrò, & *Inflammatio*, &c. nec totaliter, nec ex parte, Dentium Dolorem pariunt; Dolere enim Dentes poſſunt abſque his, idque ſœpiſſime evenit: *Tumor* autem neque ſimul cum Morbo oritur neque conſidit, imò non ſemper adeſt, neque eſt ejusdem generis atque *Humor* Moleſtiam exciens; ſed ſolum Symptoma eſt hujus Morbi, vi Moleſtiæ excitatum, & Partium conſenſu Humorumque affluxu conflatum.

Jam tandem, utì ſperamus, ob Oculos ita perſpicùe poſita eſt *Naturam* & Cauſam Morborum inveſtigandi Methodus, explorando ſcilicet Sedem, Partesque affectas, & dignoſcendo Diagnoſtica, & Symptomata, ut manifeſté pateat, quam neceſſe ſit, non tantum Diagnoſtica & Symptomata, a Morbo, ſed hæc, etiam ab illis, recte diſtingùere: Hinc autem quæ potiſſimùm Remedia adhibenda ſint, ad ſanandam quemvis Morbum melius judicari poteſt; neque ſané priùs ſperanda eſt ſanatio, quàm penitùs cognoſcatur Morbus.

Ex hac etiam Methodo, dum Morbum perſcrutamur, ea ſimul diſcimus Indicia, per quæ ſola, fidentér de Morbo prognoſticare licet, *hoc eſt*, *quis Caſus Ægrotum maneat prædicere*; id autem rectè fieri non poteſt, niſi, exploratâ Morbi Naturâ, ejus Quantitas & Vis, ſimul cum robore naturali Ægrotantis, & Medicinæ Virtute, quaſi trutinâ ſuſpendatur; Prognoſtica igitur non niſi ex diſquiſitis Morbi Diagnoſticis, poſſunt colligi; ex quibus, *qualis quantuſque* ſit Morbus, *quantæque* ſimul Ægrotantis Vires comperimus. Porrò ut hac Methodo Medicinarum quoque Vires, Efficaciamque docemur, ita ipſæ Medicinæ lucem referunt, & magnâ ex parte Judicium de Morbo obfirmant, ſicut Hippocrates ſcientér dixit. Medicina eſt Morbi Index.

Hâc igitur Methodo Morborum omnium, quibus humanum Corpus unquam tentatum eſt, vel tentari poteſt, *Naturam* inveſtigamus; & ſiquando novus, & adhuc inauditus Morbus enaſcatur, hâc *Naturam* ejus enucleatam habebimus, hâc quibus Remediis ſanari

ſanari poterit, diſcemus; Morbum enim dignoſcere eſt Sanationis Principium.

Optimus fermè quiſque Medicus eam Morbos curandi Methodum quæ Indicationibus deductis ex *perſpectis cauſis conjunctis* nititur, comprobavit. Harum autem Cauſarum cognitionem, nemo ſine diligenti & aſſiduâ Obſervatione, & Recognitione *Phænomenorum* iſtorum quæ ſinguli ſuis Temporibus Morbi exhibere ſolent, poteſt aſſequi: Quicunque igitur *Hiſtorias* Morborum percalluerit, eorum etiam *Naturam hâc Methodo*. inveſtigare poterit; nam manca foret Ars Medica niſi *Phyſica Scientia Hiſtoriæ Morborum Cognitioni accedat*, nempe,

Alterius ſic altera poſcit opem,

ut hâc rectè uti abſque illâ nequeamus; & quo pleniùs *Oeconomiam Animalem* perſpexerimus, eo certiùs & faciliùs Morborum *Naturam* expiſcabimur.

"*Omnis enim Philoſophiæ Difficultas in eo verſari videtur, ut a* "*Phænomenis Motuum inveſtigemus Vires Naturæ, deinde, ab his* "*Viribus demonſtremus Phænomena reliqua.*"

Hæc eſt magni *Newtoni* Obſervatio.

Ita mutatis mutandis confido, & datis cujusvis Morbi Symptomatibus, ejuſdem etiam *Natura*, his modis inveſtigandi, facilé erui & explicari poteſt.

Hanc Morborum *Naturam* inveſtigandi Methodum, (quam ex optimis Auctoribus dudum collegi, propter eam quam mecum inſtitueram medendi rationem,) omnibus iis Morborum *Hiſtoriis*, quarum Auctores Cauſas certas, Signa & Symptomata ritè deſcripſerant, & diverſas ejuſdem Morbi Species accuratè diſtinxerant,

omnibuſque iis Morbis & eorum ſingulis *Phænomenis*, quorum curationi ipſe interfuerim, ſeduló ſemper accommodavi: & cum plurimum Utilitatis ipſe inde perceperim, nullus dubito quin hi omnes, qui eâ quâ par eſt diligentiâ his inſtiterint veſtigiis, id commodi ſint inventuri quod Ægrotantibus proſit, ſibi ipſis ſatisfaciat.

Gravidarum Morbi.

Vomitus.
- Unde?
- Quo tempore { incipit? / deſinit.
- Effectus? { Abortio.
- Curatio { Venæſectione. / Leni Catharſi. / Stomachicis.
- Uſus? *ſecundum Naturam*, Uteri Expanſio.

Dolor { Lumborum / Renum / Inguinis
- Qualis?
- Unde?
- Curatio? { Situ. / Oleoſis. / Venæſectione.

Dolor Mammarum
- Unde? { Leni Calore. / Oleoſis.
- Curatio? { Venæſectione.

Tumor Crurum & Varices
- Unde?
- Curatio? { Situ. / Compreſſione.

Labi-

Labiorum Tumor
- Unde?
- Curatio?
  - Fomentatione.
  - Diureticis.
  - Scarificatione.

Descensus Uteri
- Unde? a
  - Violentiâ quâdam.
  - Laxitate naturali.
- Effectus? Uteri
  - Inflammatio.
  - Tensio.
- Curatio
  - Quiete.
  - Situ Corporis.
  - Pessario.
  - Adstringentibus topicis.

APHORISMI. — *Descensus Uteri, omnibus temporibus, quibuscunque Mulieribus, & nonnunquam etiam Virginibus potest accidere; sed ut funditús invertatur Uterus, non nisi ex continenti post Partum accidit.*

Mulieres ante prægnationem Uteri Descensum passæ, inter Parturiendum incedere vel assurgere non debent, iisque lecto incumbentibus, facilior & tutior fit Partus, quam Sellæ insidentibus.

Si alimenta, quæ apprimè appetunt Gravidæ, optima & ad Nutritionem maxime idonea non sint, omninò tamen anteponenda sunt iis alimentis quæ fugiunt & oderunt.

Si Mulieres gravidæ quidquam frigidius, vel cui glacies inest biberint, exinde Cœliacam Passionem sæpe patiuntur, & Abortionem faciunt.

Mu-

APHORISMI. — *Mulieres gravidæ quibus aceſcere ſive ardorem pati ſolet Stomachus, ab acidis fructibus immaturis, ſaccharo, abſtineant, vel etiam vinum fugiant, nam vinum ut alimenta in Stomacho aceſcant efficit, ipſumque eſt acidum.*

Mulier Abortioni obnoxia, poſt Conceptionem a Coitione omnino abſtinere debet.

Mulier prægnans ſub Menſem poſtremum termini debet quieſcere, quia circa hoc Tempus, ſeſe vertit Infans ut naturalem ſitum capiat, & prægnantis motus poteſt efficere, ut Infans, non recto ut debet, ſed obliquo motu, vertatur.

Aſtringentibus inter Curationem Fluoris Albi nunquam utendum eſt, niſi Corporis Plenitudine purgationibus, detractione Sanguinis, & id genus idoneis remediis jam ſatis diminutâ.

Fluorem Album Puellis etiam poſſe accidere à tertio ad quemlibet Ætatis Annum, obſervare licet.

Aquæ minerales Fluore albo laborantibus, modò non geſtent utero, plurimum proſunt.

Uteri Suffocatio ex ſuppreſſis & corruptis Menſtruis, vel Lochiis, oritur.

Odoramenta quæque Mulieribus, quarum Uteri ſuffocari adſueverunt, nocent, maximè autem ſi poſt Partum fieri ſolet.

Si Mulier prægnans Lue Venereâ afficiatur, idoneiis

APHORISMI. — *neis remediis in ſex prioribus geſtationis menſibus impuné poteſt uti, in reliquis autem tutiùs eſt Partum expectare.*

Ulcera Venerea Labiorum, Vaginæ, a Salivatione facile ſanantur, ſiquæ vero ipſum uterum, ejusve os occupaverint, his nullâ medetur Arte.

Si Res poſtulat ut Mulier gravida purgetur, Sanguis è brachio amittatur ante aliquot Dies.

Mulieribus gravidis, quibus iter longum faciendum eſt, Sanguinem è Brachio ſemel amittere, debent, aliquot Dies antequam iter capeſſant, quo melius injurias, quas itinerandi motus inferre poteſt, evitent.

Varices crurum Mulieribus gravidis aperiri non debent, quia illa evacuatio eundem effectum, ac ſi Sanguis ex Pede extrahatur habet.

Mulier gravida, vel non gravida, Hæmoptyſin, Tuſſim, Ardorem Stomachi, vel Uteri Fluxionem patiens, purgari non debet.

Mulieres quibus Sanguis uterinus in primis geſtandi Menſibus profluit, Sanguinis quantitatem modicam è Brachio amittant, ſimul & quieſcant, omninò non coeant.

Multum Periculi & Matri & Infanti ſecum afferunt Convulſiones, ideoque majus, ſi, intermiſſis Paroxiſmis Animum Mulier non recolligat.

Pri-

APHORISMI. — *Primiparæ, ſæpius Convulſionibus afficiuntur, quam iſtæ quibus plures partus contigerunt.*

Convulſiones ante Partum periculoſiores ſunt, quam poſt Partum.

Mulieres Convulſionibus correptæ, ante vel poſt editum mortuum & putrefactum Infantem, majore diſcrimine laborant, quam ſi vivus foret Infans.

Puerperæ Convulſionibus ante vel citò poſt Partum correptæ, nocent emetica, Sanguinis autem miſſio utrinque maximè convenit, niſi a Profluvio Sanguinis Convulſio oriatur.

Urinæ
- Incontinentia. — Unde?
- Suppreſſio. — Curatio?

Tuſſis
- Unde? — a Sanguine vitiato. / ab Utero comprimente Pulmones.
- Effectus? — Abortio.
- Curatio — Venæſectione. / Oleoſis. / Lenitivis.

APHORISMI. — *Tuſſis violentior & frequens. Mulieribus gravidis Abortionem, & Profluvia ſæpe adfert.*

Et Coitus, & Prægnatio plurimùm Mulieribus Hæmoptyſi laborantibus, nocent,

APHO-

APHORISMI. — *Venæſectio in Brachio, Lac, Jus tepidum, Taciturnitas, Inteſtina parum adſtricta, Coitûs abſtinentia, perquam neceſſaria ſunt Mulieribus gravidis, Tuſſi violentiori laborantibus; præſertim ſi Hemoptyſis adſit.*

Alvi Fluxus { Effectus? Abortio.
Curatio?

× **Fluor Albus.** ×

APHORISMI. — *Diarrhœa ſæpenumerò Abortionem affert, præſertim ſi diſenterica ſit.*

Dyſenteria, quæ Abortionem attulit, ultra quatuor Dies manens, plerumque periculoſa eſt.

Hæmorrhoides
- Unde?
- Effectus?
- Curatio? { Situ. Fomentatione. Venæſectione. Appertione.

Febris Continua Intermittens &c.
- Definitio? — Quæ?
- Cauſa proxima & ſemper conjuncta — Quæ?
- Partes affectæ ſeu Situs?
- Cauſæ { Externæ? Internæ?
- Viæ & Meatus per quos Malum progreditur. Quales?
- Signa Diagnoſtica inſeperabilia ſeu Pathognomonica á quibus Indicationes Curativæ ſemper ſumi debent. } Quales? Quare?
- Symptomata plerumq; concomitantia — Qualia? earumq; accurata Diſtinctio — Quare?
- Indicationes Curativæ — Quales?
- Prognoſtica — Quæ?
- Methodus medendi — Quæ?
- Effectus? { Abortio. Mors: Unde?

Mulieres gravidæ, ſi forte ſub Partûs appropinquationem Febre vel continuâ vel intermittente laborant, doloribus plerumque ita afficiuntur ut parturire videantur; Sanguis enim in Uteri & *Placentæ* vaſculis, Humoresque quibus Infans circumcluditur, Ardore quem Febris *Exacerbationes* afferunt admodúm rarefiunt, Membranas diſtendunt & inquietudinem Infanti inferunt, unde Dolores, iis quos parturientes patiuntur ſimillimos excitantur. Obſtetrices autem cæterique Obſtetricium exercentes, cum veros inſtantis Partûs Dolores adeſſe credant, hos ſæpe proritant & Partum maturare ſtudent; quod ſi jam ingraveſcente Febre, & Vaſculis circa Mulieris genitalia ſupra modum diſtentis efficiant, Mors ſæpe & Matrem & Infantem ſimul obruit.

Illi vero, ſi ſibi, & ægrotanti ſic conſulerent ut prudentes decet, peritum aliquem Medicum, qui Rebus hujusmodi dubiis intereſſet, accerſirent, ut illius Operâ ſolerti Cauſis horum fallacium & periculoſorum Dolorum ſublatis, enixus ſuo tempore accedat, & Partus feliciter conficiatur; Intereſſe *omnium* etiam mihi videtur, ut caveatur ne Obſtetricibus, iisve qui imperiti Rei Medicæ Obſtetricio dant Operam, in Rebus arduis, Negotium omnino committatur: Admonent enim Puerperarum crebræ Mortes, quanto Periculo temerariis Manibus traduntur, & quam neceſſaria ſit Medicinæ ſcientia, ſiquando diverſis Cauſis, Geſtationi non cognatis Obſtetricium implicetur, quarum periculo occurrere omnino Medicorum eſt: Neque vero prius Occaſionem hanc, unde natus eſt hic Sermo, poſſum dimittere, quam Obſtetricaſtris illis (ut ita dicam) etiam atque etiam ſuaſerim, ne ſe ſolos, tantis Periculis opponere præfidenter audeant, quin Medici alicujus periti Conſilio adhibito quam cautiſſimè agant, ut non ſolum Vitam, ſed Incolumitatem Puerperæ conſervent. Nam magna licet ſcioli de ſe ſuisque dotibus temerè ſperare ſoleant, haud facile quiſquam evadit Medicus, & Nemo unquam repenté fuit peritiſſimus; multa certè prius ſunt diſcenda, multa prius perſcrutanda, quam ad Medicæ Artis Prudentiam perveniri poſſit: ſi igitur iſti rem æquo Animo perpenderent, neceſſe eſſet fateantur ſummæ eſſe Temeritatis, ſummæ Audaciæ,

daciæ, inauſpicatas Manus duplici, & Matris & Infantis Vitæ, diſcrimini immiſcere.

Sicubi vero nullus ſit, in propinquo Medicus, ſuâ cuique utendum eſt facultate, & pro virili agendum; quó parciús tamen, eó plerumque tutiús: nam meâ quidem ſententiâ, ſatiús eſt ut Naturæ permittatur ſe ipſam expedire, quam ut improbo perturbetur Officio, quo, concitatis Doloribus præmaturus Partus urgeatur. Siquidem inter Febrem Partus retardandus eſt, nedum incitandus aut etiam capeſſendus, niſi Convulſiones graviſſimæ, vel immodica Profluvia id ſuadeant, ne ipſo facto, Infans pereat & Mater haud ita multó poſt: Nam ut *Hippocrates* rectè dicit, " Si Mulier " utero geſtans Morbum habuerit non cognatum, in Puerperii " Purgatione perit.

APHORISMI. — *Pleriq; Fœminarum Morbi ex Officio Uteri malè præſtito oriuntur.*

Alia Curatio Morborum Mulieribus gravidis, alia non gravidis, conveniat.

Longè periculoſiſſimi ſunt Morbi Fœminis Utero geſtantibus, quoniam ea remedia, quibus Fœtu vacuæ ſanari ſolent, adhiberi non debent.

Si Mulier gravida ita Morbo aliquo laborat, ut Operatione Chirurgica inſigniori Opus ſit, ſcilicet è Calculo in Veſica, Fiſtula in Ano, vel quovis alio hujusmodi Operæ Pretium erit, (modo res ſinat) Operationem, non niſi poſt Partum perfeciſſe.

Mulieres Utero geſtantes, plerumq; ob Suppreſſionem Menſtruorum ægrotant, contra vero cætera

APHORISMI. — *Animalia, quippe quæ non Menſtrualia ſint, bona Valetudine toto Geſtationis tempore frui videntur.*

In omnibus Mulierum gravidarum Morbis, dum Morbi acerbitate, magis laborat Natura quam ut evacuationi Lochiorum, quæ Fœtûs Eductionem ſequi debent, ſervire poſſit, ſummopére Partum prævenire convenit.

Cortex Peruvianus, non minus tuto Gravidis, quam quibusvis aliis, in Medelam Febris dari poteſt.

Morbos quos ſecum attulit Prægnatio, Partus plerumq; adimit, ii vero, qui nullam habent cum Prægnatione Cognationem, poſt Partum, graviores ſolent fieri.

Mulieribus infirmis maximeq; Morbis obnoxiis, Liberos, valdé ſanos, nonnunquam peperiſſe contingit.

Fluxus Menſtrualis quibuſdam Mulieribus primis Utero gerendi Menſibus evenieus, debito tempore Menſtruorum contingit, adhibitâq; Curâ impunè.

Mulieres quæ abortum faciunt aut pariunt, dum febre continuâ afficiuntur, maximo Vitæ periculo laborant iſtæ præſertim quarum Febri adſit Fluxio in Pulmones, et Aſthmaticæ ſunt.

- Quomodo a Fluxu menſtruo dignoſcendus?
- Fluxus Sanguinis ab Utero.
  - Signa
    - Os Tincæ apertum.
    - Dolor plerumq; præcedens.
    - Violentia quædam præcedens.
    - Subitò copioſè effertur.
    - Continuo rivo defluit.
  - Effectus
    - Abortio.
    - Mors, ab inanitione.
  - Curatio
    - Quiete
    - Abſtinentia à
      - Venere.
      - Irritantibus.
      - Calfacientibus.
    - Miſſione Sanguinis.
    - Adſtringentibus actu frigidis.
    - Fœtus Eductione.

APHORISMI. — *Mulieres quibus Sanguis Uterinus in primis geſtandi Menſibus profluit, Sanguinis quantitatem modicam è Brachio amittant, ſimul & quieſcant, omnino non coeant.*

Profluvia vero immodica quæ Mulieribus gravidis nonnunquam accidunt, ex abruptâ Placentâ plerumq; oriuntur, neq; ceſſant niſi poſt Partum, & quo proprius ad Finem Termini accedunt, èo periculoſiús habentur huiuſmodi Profluvia, quibus ſi crebræ Animi defectiones adſint, Mortem ſæpenumeró & Parenti & Infanti afferunt.

Hæc autem, etiamſi copioſa, Profluvia. in Menſe tertio

APHORISMI.— *tertio vel ſecundo, impunè plerumq; accidunt, haud ita tamen in duobus poſtremis.*

In Profluviis immodicis ubi res poſtulat ut educatur Fœtus, multo majore diſcrimine laborant illæ Mulieres quibus Os Tincæ craſſius & durius eſt, quam illæ, quibus tenuius et mollius eſt.

Profluvia immodica una cum Convulſionibus, in Mulieribus prægnantibus plerumq; ſunt Lethalia.

Venæſectio in Brachio, perquam neceſſaria & ad conſervandas Mulieres Profluviis immodicis obnoxias; in modicis etiam Profluviis multum prodeſſe poterit, fugienda nihilominus inter immodica Profluvia.

Ut ex Utero, totius Corporis Plenitudo emittitur, Injectiones aſtringentes adhiberi non debent, niſi Profluvium nimis copioſum poſtulet.

Placentâ in oſtio apparente, immodici profluvij cauſa eſt, & ſæpé mortem Puerperæ et Infanti affert, niſi maturatus Partus præveniat.

In quovis prægnationis intervallo, ſi ab immodicis profluviis ſæpius animo deficiat Mulier, Eductio Fœtus, unicum eſt remedium, ad conſervandum et Matrem & Infantem.

Si Parturientis immodica ſint Profluvia, Membranæ quam citiſſimé rumpendæ ſunt, cave tamen ne membranas attrahas, ne abruptâ placentâ, adaugeat profluvia.

APHO-

APHORISMI.—

Licet Fœtûs eductio, præſentiſſimum ſit remedium in profluviis immodicis, parum ſæpe prodeſt, quum ſeriûs adhibetur.

Si ſanguis uterinus mulieri gravidæ ex uteri fundo profluit, abortio nunquam non ſequitur, ſi vero ex Uteri collo, remedij ſpes reſtat, Utq; certior fias unde eveniat, obſervandum eſt, an os tincæ ſit apertum an clauſum.

Animi Deliquia crebra, Aurium tinnitus, oculorum hebetudo, vel caligo, mortem propinquam denotant, cum ex immodicis profluviis oriuntur in mulieribus quarum ſextus prægnationis menſis præteriit; præcipue ſi ictus, vel quodvis aliud infortunium, ſit profluvij Cauſa.

Emiſſio Fœtûs { Effluxio / Expulſio / Partus } Quid?

Abortio

- Definitio —— Quæ ?
- Cauſa proxima & ſemper conjuncta —— Quæ
- Partes affectæ ſeu Situs ?
- Cauſæ { externæ / internæ } ratione { Plethoræ, Fœtûs, Uteri, Matris Morborum, Tumorum, Ulcerum & ſimilium } { futuræ / præſentis } Quæ?
- Viæ & Meatus per quos Malum progreditur —— Quales?
- Signa Diagnoſtica inſeperabilia ſeu Pathognomonica, à quibus Indicationes Curativæ ſumi ſemper debent —— Quæ ? / Quare ?
- Symptomata plerumque concomitantia, Qualia ?
  earumque accurata Diſtinctio —— Quare ?
- Indicationes Curativæ ſeu Preſervativæ —— Quales ?
- Prognoſtica —— Quæ ?
- Methodus medendi ſeu potius preſervandi { extra Graviditatem / in Graviditate } ratione { ſex rerum nonnaturalium. Fœtûs. Matris Morborum Uteri. Tumorum. Ulcerum ſimiliumque. }

Præmatura

Præmatura Fœtus Excluſio—
—Quid?

Per Partum immaturum intelligo talem, quo *humanum aliquod Corpus naſcitur*, magnum, parvum, vivum, mortuum, non autem, quem quidam *Abortum* vocant, in quo Membra humana nondum diſtincta apparent, ſed Fœmina verè prægnans ſi aut longè aut brevi *ante ſeptimum Menſem* Fœtum emittat vel minimum, is mihi dicitur Partus præmaturus ſive abortus.

Quomodo educendus ſit Fœtus? —

Ore Uteri amplificato, Membrana, ſi obvia ſit, Digitis laceranda eſt, & in ruptam iſtam Membranam Manus quamprimum immittenda eſt, uſque ad Pedes Infantis, qui (niſi prævii ſe offerant) ſuo loco quærendi, nec ullum aliud Infantis Membrum apprehendendum ſive in Oſtium primò producendum eſt, etiamſi ipſum Caput prævium ſeſe offerat, gravida enim quum ſit infirma, & plerumque pariendi Doloribus deſtituatur, Fætus Excluſio nequaquam Naturæ committenda eſt.

APHORISMI. —

In Plethora Venâ ſectâ Abortus præcavetur in Gravidis, parciùs verò & in primis præſertim Menſibus, vicibus iteratis, & quaſi per Anticipationem, paucis Diebus a tempore uſitato Menſtruandi.

In Chacochymia, Purgatione blanda frequenter iterata, mediis præſertim Menſibus Geſtationis, uſui aliquando eſt.

Mulieri Uterum gerenti Venâ ſectâ Abortionem facit, id vero potiſſimùm, ſi Fœtus grandior fuerit.

Uterum gerentibus Medicamenta purgantia ſunt

 exhibenda,

APHORISMI. — *exhibenda, ſi Humor impetu fertur ad Excretionem, quarto Menſe & ad ſeptimum uſq; his tamen minus.*

In minoribus autem & gravioribus Fœtibus, ſubtimide ſe gerere oportet.

Si a Cauſis externis violentioribus, pùta Ictu, vel Caſu, & ſimilibus vehemens Dolor et Perturbatio in Gravida excitantur; ſtatim, vel ſaltem eadem Die ſequitur Abortus.

Si vero minor fuerit vis cauſæ externæ; ad tertium Diem, Aborſum differri poſſe, quo elapſo, ceſſat Aborſus Periculum. Quare? Remedium —— Quid?

Si poſt Lumbagines graves inter geſtandum Utero, Excretiones inuſitatæ ex Utero proveniant, Periculum Abortionis ſummum Mulieri imminet, præſertim ſi Excretiones ſanguine inficiantur.

Periculo multo majore laborat Fœmina quæ Abortionem facit, quam quæ debito tempore parturit.

Fluxio Sanguinis immodica Abortionis plerumq; Comes eſt.

Infans abortivus in ipſa abjectione perit, vel paulo poſt.

Quanto magis ſubitaneus eſt Aborſus, præſertim a Cauſa aliqua violenta, eo difficilior Placentæ extractio.

Quæ

APHORISMI. — *Quæ ſtatis temporibus abortiunt, Uterum habent prædurum vel prælanguidum.*

Si mulier ſæpius Abortum facit, & eodem tempore ſemper, ut tertio quarto vel quinto Menſe, ob Uteri anguſtia accidit, quæ augeſcentem Fœtum amplius continere non poteſt.

Abortum faciunt Mulieres quæ Uteros habent flatuoſos, denſos, vel parvos.

Quæcunq; mediocriter Corpora habentes, ſecundo, aut tertio Menſe, abortiunt, ſine cauſa manifeſta, iis Acetabula Uteri plena mucoris ſunt, & non poſſunt propter Pondus Fœtum continere, ſed diſrumpuntur.

Abortio ſive Partus naturalis continget, a Molę nimiâ, Pondere, & Morſo.

Mulieri Utero gerenti ſi crebra, & inanis deſidendi voluntas (Teneſmum dicunt) acceſſerit, Abortum facit; idem de Dyſenteria quoq; verum eſt.

Mulieri Utero gerenti ſi Alvus multum fluat, Periculum eſt ne abortiat.

Quæcunq; Utero gerentes Febribus detinentur, & vehementer extenuantur citra manifeſtam cauſam, eo difficulter & cum Periculo pariunt, aut in Abortionis Periculum incidunt.

Si Mulieri Utero gerenti, Mammæ ſubito extenuentur, Abortus ſequitur.

APHORISMI. — *Quæ præter naturam tenues Utero gerunt, abortiunt, donec pleniores evadunt.*

Aborſus periculoſior eſt ſexto, ſeptimo, & octavo Menſe.

Feminæ quæ laxiorem, & humidiorem Uterum habent, ſine noxia, ut plurimum abortiunt, primis potiſſimum Menſibus, quia Partes iſtæ facile cedunt, unde minor ſequitur Moleſtia.

Dolores frequentes, & fere continui, Renes & Lumbos excruciantes & qui verſus Pubem & Os Sacrum exporrigantur cum quodam ex Utero egerendi conatu, indicant Abortum imminentem, Mulieri utero gerenti.

Ni mala urgeant Symptomata, omnis Aborſus ſeu Partus Naturæ committatur, Aquis vero non formatis prohibendus eſt Partus.

Dolores abſq; Aquis formatis, Enemate emollienti & carminiativo, ſæpe ſedantur.

Hæmorrhagiæ inſignes Utero gerenti ſuperveni-entes, ad quas Syncope, Deliria, Inflammatio & Convulſiones ſequuntur, Mortem inferre ſolent.

Mulierem Utero gerentem Morbo quopiam acuto corripi, malum.

Mulieri Uterum gerenti, ſi Lac copioſum è mammis effluat, Fœtum imbecillem indicat: Quod ſi ſolidæ Mammæ fuerint valentiorem Fœtum ſignificant.

Quæ

APHORISMI. — *Quæ Fœtus corrupturæ ſunt, iis Mammæ extenuantur.*

Quod ſi duræ evadunt, Dolor erit vel in Mammis, vel in Coxis, vel in Oculis, vel in Genibus, neq; Fœtum corrumpunt.

Si Mulieri Utero gerenti Purgationes eant, Fœtus ut bene valeat fieri non poteſt, præſertim in ultimis Menſibus.

Novæ nuptæ, Uteri perturbatione ortâ ex Coitu nimis fervido, et frequentius æquo petito, non raró abortiunt.

Decies tot Abortiones intra duos vel tres primos Geſtationis Menſes fieri ſolent, quot fiunt poſtea, utilius eſt ergó præcautionis cauſâ intra duos primos menſes quam poſt dimidium termini exactum ut pleriq; ſuadent, mulieri ademiſſe Sanguinem.

Sunt & Mulieres quæ, ut facile concipiunt ita ad Abortionem, nullâ manifeſtâ cauſâ proclives ſunt.

Superabundantia Sanguinis Conceptum ſæpe recentem perdit, & Abortionem infert.

Perturbationes Animi violentæ, ad Abortionem Mulieres ſæpe impellunt, Timor præſertim ſubitus & Ira repentina.

Emiſſio Aquæ Cruore tinctæ ex Utero Mulieris gravidæ, Abortionis eſt plerumq; præcurſor.

Mulier

APHORISMI. — *Mulier quæ Abortum fecit* SECUNDAS *difficilius dimittit, quam quæ ſuo Tempore peperit.*

Mulieres quæ Variolis laborantes abortiunt, non ita multo poſt plerumq; moriuntur.

Inter abortiendum ante quartum vel quintum Geſtationis Menſem, non eſt cur ſollicitus ſis de Fœtûs poſitione quem, præ ejus exiguitate, Natura nullo negotio abjectura ſit, qualiſcunq; Poſitio contigerit.

Cum in Abortibus intra duos vel tres primos Geſtationis Menſes, factis, Uterus ad menſuram Fœtûs tantum aperiatur, non rarò fit ut Placenta, ampliorem tunc temporis modum ſortita, diutius in Utero retineatur.

Fœtûs magnitudo mortui in Abortiis non ſemper ea eſt quam ex Geſtationis intervallo in quo abjiciuntur expectare licet, quippe, magnitudinem ſemper eandem habet ad quam moriens fuit provectus.

Mulieres ad Abortum procliviores, oportet, ut coitum fugiant 5 vel 6 Menſes, & cum primum ſe concepiſſe perceperint, ut quam maxime quieſcant.

Placentæ ſchirroſæ ſæpe Abortionem inferunt, cum jam grandior factus eſt Fœtus, iſtiuſmodi enim Placentæ obſunt, quo minus Alimenti ſatis idonei ſubminiſtretur.

Infantes præmaturo Partu editi etſi vivant, raro vocem exprimunt ante finitum tertium Menſem, cum nondum

APHORISMI.

nondum valeant Pulmones ad vagitus expreſſo aere exciendos.

Abortus, quos ipſæ Mulieres ſibi excitant, multo majore ſiunt Vitæ periculo, quam qui nulla miniſtrante violentiâ ſponte ſiunt.

Quibuſdam Mulierculis tenera adeo debiliſque eſt ſuarum Partium compages, ut vel leviſſimâ Cauſa ~~et~~ puta, Brachio inconſultiús extenſo, Abortum faciant.

Sæpenumero inveniuntur Mulieres, quæ primis Geſtationis Menſibus Abortum faciant, ex ſolâ temperie ſanguineâ.

Ut violentior aut mitior eſt Cauſa ita majus vel minus Periculum Abortus afferunt, ſive ex Medicamentis abortivis, ſive ab externa Injuria, oriantur.

Non poteſt fieri ut Mulier, abjecto gemellorum altero, ad juſtum terminum alterum geſtet.

De

De Puerperis earumque Morbis.

Post Partum agenda

- Placenta seu secundæ
  - Extrahenda.
  - naturaliter quomodo expellatur
  - Retentæ
    - Signa: Dolores quasi parturientium. / Gravitas in Utero. / Sanguinis Profluvium.
    - Effectus: Sanguinis Fluxus lethalis. / Gangrena.
    - Expulsio promovenda: Manu / Injectionibus (Qualibus ?) / Enematibus

APHOR. *Placentæ crassiores, duræ præsertim et schirrosæ multò majore negotio, quam tenuiores & molliores extrahuntur.*

Color sæpe & substantia Placentæ, non vana dant Indicia Valetudinis Puerperæ.

Placentâ in Utero relictâ post præmaturé abjectum Partum, si non satis pateat Os Uteri ut Manu sine Injuria extrahatur, minus Periculi futurum est si Naturæ committatur Expulsio.

Placenta sæpe, non tam ex adhæsione ad Uterum, quam ex Ore Uteri contracto ægré extrahitur.

Multo tutius est Placentam Manu cautè educere, quam Catharticis & Diureticis medicamentis expellere.

Perperám agunt illi qui aliquamdiu post Partum Mulierem dormire vetant, nihil enim somno, (quem ipsa Natura suadet) præsentiús est ad reficiendas vires, et ad deleniendas Perturbationes Puerperii Doloribus concitatas.

Pudenda Mulierum nullis astringentibus lavanda sunt, intra quindecim continuos post Partum Dies.

Ventres Mulierum à Partu, dum LOCHIA *defluunt, leniter admodum fasciari debent.*

Cavendum

Post Partum agenda
- Cavendum ne frigido lædatur Uterus.
- Labiis applicentur: Emollientia. / Leniter diſcutientia.
- Lac
  - alliciendum: Calore / Oleoſis } cum Suctu
  - avertendum: Diſcutientibus. / Aſtringentibus. / Enemate repetito.
- Enema alternis Diebus injiciendum. Unde?
- Conſervanda ſunt Lochia.

Uſus & Abuſus veſicantium in medelam Febrium Puerperarum, Quæ?

De Venæſectione puerperarum Cautiones.

Lochia.
- Quid?
- Duratio? ad Dies quindecim plus minus
- Bonorum Signa: Color gradatim mutatus. / Conſiſtentia æqualis. / Nullus Fœtor. / Quotidiana diminutio.
- Nimiorum Cauſæ
  - Vaſorum apertio nimia ſeu laceratio.
  - Sanguinis: copia. / tenuitas. / acrimonia.
- Nimiorum Effectus: Syncope. / Convulſiones. / Pallor Vultus. / Debilitas. / Crurum Tumor.
- Curatio
  - Manu removenda ſunt Sanguinis Coagula, &c.
  - Victûs ratione.
  - Quiete.
  - Sanguinis miſſione paulàtim, & per intervalla.
  - Fotibus ex oxycrato, &c.

Dolor Capitis

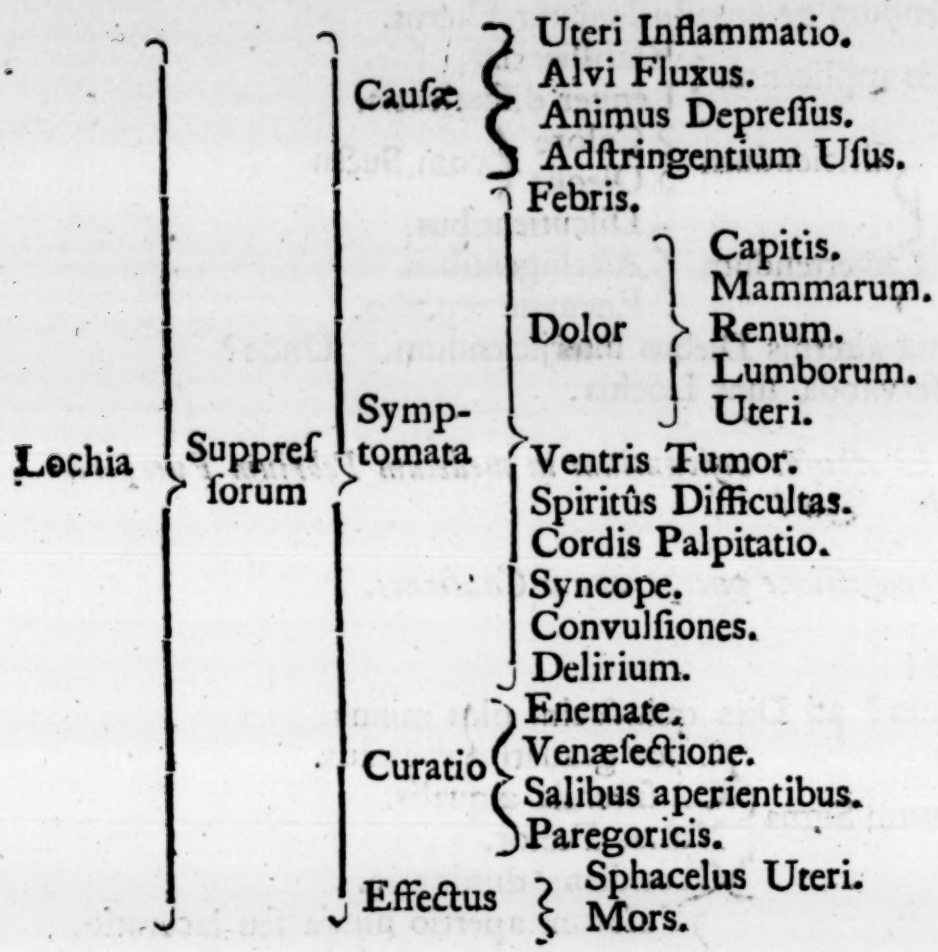

APHORISMI.

Sanguis uterinus qui excontinenti Partum ſequitur, vermilium colore refert & brevi grumeſcit, reliquo Corporis Sanguini nequaquam abſimilis.

Errant ſane qui Lac Mammarum per Uterum Puerperarum dimitti credunt, cum nullum ſit vaſculum qui deduci queat.

Is erit Lochiorum modus qui Infantis, utcunque fuerit ſive ſuo tempore, ſive præmaturé editus, ſive Mas, ſive Fœmina.

Coeuntes citò nimium a Partu, Mulieres ſibi Lochiorum Tempus producunt, Uteri continuatâ Fluxione, ex Irritatione Partium.

Lochiis

APHORISMI. — *Lochiis derepentè & omnino ſuppreſſis in primis à Partu Diebus, maximé periclitantur Fœminæ niſi quamprimam aliquod Remedium adhibeatur, Humores enim in vaſculis repreſſi, Inflammationem Uteri, aliaque multa mala inferunt.*

Suppreſſio Lochiorum quæ Partum ſequi debent, plus habet incommodi, quam Menſium Intermiſſio.

Si ſuppreſſis Lochiis inflammetur Uterus, è Brachio, potiús quam e Pede, mittatur Sanguis.

Animi angores, Mulieribus nunquam magis quam in Puerperio obſunt, tum enim impedimento ſunt, quo minus effluant Lochia.

Mulieres quæ prægrandes Infantes enixæ ſunt, ſæpe continuò poſt Partum Profluvio Sanguinis laborant, quia Placentæ grandiores, ad grandiores attinent Infantes, quorum vaſa perinde atque Uteri vaſa, perampla ſunt.

Mulieres quæ poſt Partum immodica profluvia ſolent pati, Sanguinem e Brachio amittere, bis terve inter Utero geſtandum, ſemel etiam Partu appropinquante, debent.

Mulieres quæ in Puerperio immodica paſſæ ſunt profluvia, maximos Capitis Dolores, & Febriculoſitatem, complures Dies experiuntur, diu manet in Vultu pallor, Crura etiam non rarò tumefacta ſunt.

Mulieres quibus in Puerperio immodica profluvia contigêre, à Coitu per tres totos Menſes abſtinere debent, primiſque poſt Partum menſtruis in Lecto, quam maxime quieſcere.

- Dolores â Partu
  - Unde?
    - a Sanguinis
      - Copia.
      - Craſſitie.
      - Acrimonia.
    - a Flatibus
    - ab anguſtia Vaſorum.
    - a Frigore in Uterum ſuſcepto.
  - Curatio?
    - interna
      - Sanguinis
        - Craſſitiem attenuantibus.
        - acrimoniam temperantibus
      - Vaſa Uteri laxantibus.
    - externa
      - Fotibus.
      - Emplaſtris umbilico applicitis.

APHORISMI. *Mulieres ſecundis Doloribus à primo Partu minus quam à futuris ſunt obnoxiæ.*

Secundi Dolores quos Mulieres patiuntur, è Grumis Sanguinis in Utero coagulatis, & poſt Partum retentis plerumq; oriuntur.

- Mammarum Inflammatio
  - Unde? ob Lactis Abundantiam Concretionem, &c.
  - Curatio
    - Victu humectante refrigerante
    - Venæſectione
    - Blandâ Purgatione
    - Cataplaſmatis, &c.

APHORISMI. — *Aſtringentia quibus utuntur Puerperæ ſtudentes mammarum formam conſervare, cum lac Infanti præbere nolunt, ibi tumores ſæpe moleſtas et apoſtemata, præcluſis humorum meatibus pariunt.*

Cum primùm mammarum apoſtemata fuerint maturata Satis, detur exitus humoribus, ne diutiùs r/

æquo

APHORISMI. — *æquo retenti aceſcant, atq; ipſas glandes, et lactis vaſcula conrodant.*

Tumores ſchirroſi mammarum, lateri arctiùs adhærentes, in Cancros plerumq; tranſeunt.

Contuſiones } Unde? } Fomentatione.
Fiſſuræ } Curatio? } Emollientibus.

De Puerperarum Febribus.

Febres Puerperarum

- Singularum Definitiones
  - Febris Lactis peculiaris.
  - Milliaris.
  - Putrida.
  - Tertiana.
  - Continua & reliquæ.
- Causa proxima Morbi & ſemper conjuncta — Quæ?
- Partes affectæ ſeu Situs Morbi — Quæ?
- Viæ & Meatus per quos Malum progreditur — Quales?
- Signa Diagnoſtica inſeperabilia, ſeu Pathognomonica, à quibus Indicationes Curativæ ſemper ſumi debent — Quæ? Quare?
- Symptomata plerumq; concomitantia — Quæ?
  earumq; accurata Diſtinctio — Quare?
- Indicationes Curativæ — Quæ?
- Methodus medendi, ſeu Curatio — Quæ?

Febris Lactis circa tertium aut quartum Puerperii Diem accidere ſolet, cum Lac in Mammis copioſiùs generari incipit, & inter triduum vel quatriduum, nempe circa nonum Diem plerumq; Sudore ſolvitur; ſi vero Diaphoreſis impeditur à frigore incautè admiſſo, illa Febris, quæ per-

ſe

ſe ſalutaris erat, & paucis in Diebus ceſſatura, in Putridam periculoſam mutatur.

Febres putridæ Puerperiis ſupervenientes à tribus Cauſis oriuntur — Quænam ſunt?

Victus in Febribus Puerperarum — Qualis?

Quo tempore Sanguinis Miſſionem tutius celebretur?

Cautiones quædam de ea re.

Quando exhibenda Purgatio? Cautiones.

In Alvi Fluxu, cum Lochiorum evacuatione conjuncto — Cautiones Quædam.

Evacuatio Sanguinis inciſâ venâ miſſi, in iis Febribus curandis, quæ cæteris *Graviditatis* aut *Puerperii* ægrotationibus nonnunquam ſuperveniunt, plerumq; neceſſaria eſt; hanc autem evacuationem ſimul & ſemel copioſè fieri debere inter iſtiuſmodi Febres haud facile conceditur, cum per intercapedines æquè utiliter & multo tutiús Sanguis poteſt quaſi interciſé detrahi: Idq; mihi in hâc Urbe celeberrimâ laté quadantenús Artem medicam exercenti, plus viginti annorum uſus comprobavit. Imo vero in quibuſcunq; Febribus, ſicut ego exiſtimo cauto opus eſt maximo, ne copia ſanguinis larga uno tempore mittatur, quoniam effectus idem, ſi interpoſitis intervallis fiat, plerumq; ſequatur, et iis incommodis, quæ temeré effuſo ſanguine oriuntur, difficile ſit mederi.

Sanguinis quidem miſſionem, in omnibus febribus curandis præcipuum eſſe remedium, inter omnes convenit; quæ veró ut idoneo tempore et ad juſtam menſuram fiat (ratione habitâ et roboris ægrotantis et vis conſtractivæ vaſculorum,) limato opus eſt judicio: Experientia enim quotidiana docet, plurimúm nunc boni nunc mali inde provenire, nec ubi profutura ſit ubi obfutura evacuatio ſatis ſemper conſtat. *Regulam* igitur *de venæſectione tutó peragendâ*, quæ me nunquam fefellit, quamq; ideó obſervatu digniſſimam cenſeo, (ſub dubiis præſertim *indicationibus*,) lubens impertiar.

Diminutio autem quantitatis ſanguinis, et *momenti* auctio præcipuos eſſe venæſectionis effectus, in confeſſo eſt; ſed ne ægrotantis vires

vires ſimul imminuantur cautio eſt, quod quidem futurum ſit necne ante rem peractum dignoſcere, is eſt nodus quem nullus unquam a/ Auctor, quem mihi legiſſe contigit, expedivit. Atqui ſi ex miſſo ſanguine ægrotanti vires defecerint, et ſanguinis adaucta fuerit copia quæ imminui debuerat, (idq; non raró fit) maxima ſequentur incommoda, & parúm valebunt *potiones cardiacæ*, ad vires, intempeſtivé effuſo ſanguine, reficiendas.

Bellinus abundé ſatis demonſtravit *momentum* Sanguinis per venæſectionem et augeri et diminui poſſe, cauſaſq; utriuſque effectus addidit. Docetq; idem præſentes ægrotantis vires, ſive quantitatem ſive qualitatem Sanguinis reſpicias, eſſe conſiderandus, nullibi tamen, a/ (quod ego ſciam,) in hâc re judicandi methodum planè tradit.

Methodus autem, quam unicé certam inveni, et quam iis qui præceptis ſe meis tradiderint commendo hæc eſt. Quandocunq; ſanguinem mitti juſſeris, (in rebus præſertim dubiis,) digito ægrotantis venæ continuó ab inciſâ venâ admoto obſervandum fortiores an languidiores, (effluente ſanguine,) fiant, ictus, (idq; ex ſolâ unciâ permiſſâ obſervatione ſedulâ dignoſcatur;) ſi fortiores fiunt ictus, tutó potes pergere; ſin minus, vel ſi languidiores fiunt, incommodis afficietur maximis ægrotans, niſi ſtatim definatur: Nam cum cor detracto Sanguine debilitatum ad *Momentum* ſanguinis ſuſtentandum minús ſufficiat, reſidui Sanguinis *lentor* augebitur, et *ſecretiones* impedientur, quæ u/ ſanguinis *Quantitati* incrementum, *Qualitati* vitium, (cum omnino aliud deſideretur ſcilicèt, ut diminutâ quantitate emendetur qualitas,) e/ non ſine ſummo ægrotantis damno ferent. Hanc igitur Regulam, quam ſolam eſſe certam affirmare auſim, & cujus præſtantiam experientia probavit multa, non poſſum non vehementer tanquam fidam ducem commendare, quotieſcunq; res in dubio fuerit; eamq; multó utiliorem inventum iri, quam primó crederetur perſuaſum habeo: Illud autem certó ſcio mihi maximo ſemper uſui fuiſſe in operâ ægrotantibus præſtandâ: Siquando etenim in ambiguo ſit an venæſectionem indicationes poſtulent, hâc adhibitâ regulâ, tutó tentari poteſt, forſan ad ægrotantis commodum; certé ſine ullo periculo, cum nunquam, ſi vel leviſſimæ adſint *indicationes* venæſectione opus eſſe, ſit cur ex unciâ ſanguinis unicâ detracta damnum aliquod timeatur.

Quoniam

Quoniam igitur non parum refert impuné aliquid poſſe in rebus dubiis experire, idque non ſine ſpe ægrotanti fore remedio, hanc utilem *cautionem* minimé fore neglectam confido: Præſertim cum in omnibus tam *acutis* quam *chronicis* morbis, venæſectionis conſequentia ſint incerta, et ea eſſe poſſunt quæ minimé vellemus: Et cum *vis contractiva* vaſculorum ſemper, ante miſſum ſanguinem, et inter ambiguas *indicationes* præcipué, perpendi debet, hac regula, quam tradidi, qui ſemper fuerit uſus, et ægrotantis ſaluti et opinioni ſuæ optimé conſuluerit.

De Uteri Deſcenſu, Inflammatione, Scirrho, & Cancere.

Deſcenſus Uteri.
- Symptomata
  - Dolor
    - Renum.
    - Lumborum.
    - Uteri.
  - Gravitas in Pelve.
  - Urinæ ſuppreſſio.
- Curatio
  - Evacuatione Abdominis.
  - Situ idoneo.
  - Venæſectione.
  - Fomentatione.
  - Reductione.
  - Peſſario.
  - Aſtringentibus Topicis.

APHORISMI. — *Deſcenſus Uteri, ex Puerperio difficili frequentiùs fiunt.*

Uterus ita totaliter inverſus ut reduci nequeat, ſi eo ipſo quo contingit die, Mulierem non interimat, nunquam non Mortem ob continuam ſanguinis fluxionem, tandem adfert.

Mulier,

APHORISMI. — *Mulier, cui deſcenſus Uteri eſt, nullâ ventris ligaturâ uti, nullum onus gravius geſtare aut tollere debet; ſi autem deſcenſus ſit diutinus, peſſarium adhibeat.*

- Uteri Inflammatio
  - Signa
    - Uterus: Tumidus. Dolens. Gravis. Tenſus.
    - Dolor ab expulſâ: Urinâ / Alvo } Auctus.
    - Febris vehemens.
    - Spirandi Difficultas.
    - Singultus.
    - Vomitus.
    - Convulſio.
  - Effectus: Abſceſſus. Schirrus. Cancer. Sphacelus. } Mors.
  - Curatio
    - Venæſectione repetitâ.
    - Diæta refrigerante.
    - Enemate.
    - Injectione: emolliente. / anodyna.

APHORISMI. — *Inflammatio uteri multum habet periculi, tum autem maximé cum mulieri in primis à difficili Partu diebus accidit.*

Inflammato utero Cathartica nunquam non nocent.

APHORISMI. — *Singultus, vomitus, Convulsio, Delirium, Venter supra modum distentus, Puerperæ, cui inflammatur uterus, repentinam Mortem portendunt.*

Inflammato Utero adeo coarctatur os tincæ, ut, si quid alieni inhæreat, nec expelli, nec extrahi possit.

- Uteri Schirrhus
  - Signa
    - Os Uteri { majus. / brevius. / magis inæquale. / durius. }
    - Uteri moles aucta.
    - Gravitas in Pelve.
    - Urinæ Incontinentia.
    - Dolor { Renum; / Inguinis; / Femorum; } { Qualis?
  - Curatio { Refrigerantibus Evacuationibus. / Chalybeatis.

APHORISMI. — *Schirrhus in utero malum est pertinacissimum, & plura sæpe secum affert quæ Morte demum desinunt, quia præ tumore, supervacuis humoribus liber exitus non datur.*

Cathartica efficaciora, si Uterus schirro afficitur, nocent.

APHO-

APHORISMI. — *Schirrhus in Utero, in carcinoma immedicabile, ſæpe tranſit.*

Schirrhus in Utero, Mulierem ſterilem & valetudinariam, per totum Vitæ reliquum tempus reddit.

Tumores alterum uteri latus juxta Inguen, aliquando poſt puerperium dolore afficientes, ægre nec ſine prolixâ curatione ſanantur; Qui ſi forté ſuppurati eruperint, Mulieris Vita periclitatur.

Cancer Uteri
- Signa
  - Schirrhi Signa.
  - Dolor in Utero pungens.
  - Sanies: Seroſa. / Fætida. / Nigra. / Cruenta.
  - Fluxus Sanguinis: ſinceri. / coagulati.
  - Ulcus in Ore Tincæ: ſordidum. / inæquale.
  - Dolor ab expulſâ: Urinâ / Alvo — auctus.
- Effectus? Hæmorrahagia lethalis.
- Curatio? tota palliativa: Refrigerantibus. / Emollientibus. / Lacteis. / Anodynis.

APHO-

APHORISMI. — *Ulcera malâ Corporis temperie orta quæ ipſum Uterum, vel ejus Orificium afficiunt, in* Cancros *immedicabiles nunquam non tranſeunt.*

Cancer Uterinus, poſt annos aliquot extremos inter angores et cruciatus protractos, quamcunque affecerit, miſerè tandem perdit.

Mulieres circiter annum ætatis quadrageſimum vel quadrageſimum octavum, Cancris magis ſunt obnoxiæ, quam antea, tum enim earum menſtrua aut omnino ceſſant, aut juſtis intervallis non fluunt.

Carcinomata vel præcedunt, vel ſequuntur Profluvia ſanguinis quæ ſi mulieri ſexagenariæ, quam menſtrua jamdudum deſeruere, contigerint, mortem; tandem inferunt.

Mulieres Coitûs expertes, rariſſimé cancris uterinis afficiuntur.

De Morbis Infantium recens natorum, nec non Puerorum.

Morbi Infantium { Contuſiones. / Imbecilitas. / Suturæ nimis apertæ. / Ani Clauſura. / —— Prolapſus. } { Cauſa ? / Effectus ? / Curatio ? / Quæ ? }

Tormina

Morbi Infantium

- Tormina Ventris.
- Inflammatio, Protuberantia } Umbilicalis.
- Femoris Inflammatio.
- *Efflorescentia purpurea or red Gum.*
- Aphthæ.
- Diarrhæa.
- Icterus
- Vomitio.
- Excoriatio.
- Exomphalos.
- Lues Venerea.
- Hydrocephalos.
- Strabismus.
- Tussis.
- Tussis convulsiva.
- Pavores.
- Dolor, Humiditas } Aurium.
- Putrilago Ventriculi.
- Dentitio duplex.
- Convulsio.
- Vigiliæ.
- Lumbrici.
- Atrophia verminosa.
- Urinæ Incontinentia.
- Tonsillarum Inflammatio.
- Scabies.
- Pruritus.
- Rachitis.
- Rhagades Labiorum.
- Ranula.
- Tenesmus.
- Calculus.
- Perniones.
- Macies.
- Coma.
- Epilepsia.

Causa ?
Effectus ?
Curatio ?
Quæ ?

Febres

Febres Infantium & Puerorum — Continuæ. Intermittentes. Scarlatinæ. Hecticæ. Varioloſæ. Morbilloſæ. Dentitione ortæ. Verminoſæ & ſimilia. — Singularum Definitiones?

Partes affectæ ſeu Situs?
Cauſa proxima & ſemper concomitans?
Viæ & Meatus per quos malum progreditur?
Signa Diagnoſtica inſeperabilia ſeu Pathognomonica? a quibus Indicationes Curativæ ſemper ſumi debent?
Symptomata plerumque concomitantia?
earumque accurata Diſtinctio?
Indicationes Curativæ?
Prognoſtica?
Methodus medendi?
Cavenda?

Regimen recens Natorum?
De Nutrice eligenda Cautiones?
Lac vitioſum — unde? Rectificatio — Quæ?
Morborum Infantilium Cauſa?
Indicatio — Curativa, Quotuplex? — Qualis?
In Curatione Febrium tenellorum prima Indicatio — Quæ?
Puerorum paulo provectiorum Tractatio — Quæ?

Cautiones quædam in medelam Morborum Infantium de — Purgatione. Venæſectione. Epiſpaſticis. Narcoticis. Cardiacis. Emeticis.

Messrs. Lewis have sent two Trappers
agreable to Mr. Barton's directions which
they hope will answer the purpose
would thank Mr. Barton to describe as
near as possible, the seize of the rupture
in future, as they will by that means
be able to ascertain the strength of the Spring
required

Symptomata univerſa Morborum tenellorum omnium — unde?

In medelam Dentitionis difficilis
Diarrhææ Infantum } Cautiones?

Infantes Aphthis producendis proclives unde? Curatio?
An quæ ſpecificè conveniunt Infantum Torminibus?
In Vomitu pertinaci a Lacte vitioſo pendente, Quæ proſint?
In intervallis Convulſionum Infantum quæ ſunt neceſſaría?
In earum Paroxyſmis quæ nocent?
Quæ in Convulſionibus vehementiſſimis magis proſunt?
Frigus ab Infantibus facile ſuſceptum, unde? Curatio?
Nutricis Lac nimis craſſum, unde? Curatio?
Hæc Craſſities Lactis plurimum nocet Infantibus — Quare?
An in ipſis Febribus purgandi ſint Infantes?
In medelam Febrium omnium Cautiones quædam?
In medelam Variolarum & Morbillorum Cautiones?

APHORISMI. — *Infantes peramplis Capitibus enacti plerumq; inter Dentitionem, Convulſionibus correpti, moriuntur.*

Infantes qui venereâ Luę imbuti naſcantur, haud ita multò poſt decedunt.

Hæc eveniunt parvis, & recens natis pueris, ſerpentia Oris Ulcera, Aphthæ dictæ, Vomitiones, Tuſſes, Vigiliæ, Pavores, circa Umbilicum Inflammationes, Aurium Humiditates.

Ad dentitionem vero progreſſis, Gingivarum ſtimulantes Prurigines, Febres, Convulſiones, Alvi profluvia, idq; præcipue cum Caninos Dentes emittere cæperint, & iis, qui maxime craſſi ſunt, & Alvos duras habent.

APHO-

APHGRISMI. *At iis paulum Ætate progreſſis, Tonſillarum Inflammationem, Vertebræ quæ ad Occipitium eſt interiorem in partem Impulſiones, crebræ anhelationes, Calculi, Lumbrici rotundi, alii tenues, & minuti, in recto inteſtino orti, Aſcarides dicti, Satyriaſmi, Strumæ, & alia Tubercula, præcipùe verò prædicta.*

Adhuc autem ætate provectioribus, & ad pubertatem progreſſis, ex iis multa, et Febres diuturnæ magis, & Sanguinis ex Naribus Profluvia.

FINIS.

ERRATA.

Page 6. Line 16. lege *involucrum*. p. 9. l. 10. lege *Quó*. l. 11. lege *peregerint*. l. 18. lege *è*. p. 10. l. 10. lege *Res ita ſe habere poſſunt*- l. 24. lege *offert*. p. 16. l. 3. lege diſecandus. p. 33. l. 1. lege ſupinam. p. 36. l. 20. lege *Modo*. p, 42. l. 15. lege diligentiſſime. p. 44. l. 17. lege quoad. p. 47. l. 16 lege *eſt*. L. 17. lege juſto. p. 48. l. 25. lege Mulierum Mortuum Autopſia. l. 26. lege Tubas Fallopianas. p. 56. l. 8. lege impedimento. p. 57. l. 24. lege Hic. p. 58. l. 14. lege Sanandum. p. 61. l. 26. lege *Colicam*. p. 80. l. 8. Gangrena. p. 81. l. 9. lege injiciendum. l. 12. lege *Puerperarum*. p. 82. l. 24. lege *grumeſcit*. p. 84. l. 29. lege *detur*. p. 86. l. 8. lege Cautiones. l. 10. lege evacuationr p. 87. l. 2. lege peractam. l. 11. lege conſiderandas.

Prefat. p. iv. l. 4. lege benigne. p. vi. l. 18. lege nullus.

22 57 JUN